ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

Наміри

Депутати хочуть розібратися, чи є зловживання і корупція в уряді

▶ СТОР. 3

Актуально

Учених закликають об'єднувати зусилля...

▶ СТОР. 8

Споживач

Куснув буханця — позбувся зуба

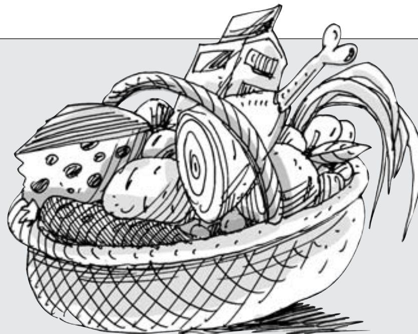

▶ СТОР. 10

№ 65 (6069) П'ЯТНИЦЯ, 10 КВІТНЯ 2015 РОКУ WWW.GOLOS.COM.UA

У НОМЕР:

Обласний бюджет подає надію

Дніпропетровщина майже на третину перевиконала надходження обласного бюджету. З початку року зібрано 868 мільйонів гривень — на 201 мільйон більше, ніж за минулорічний період. Це дало змогу виплатити зарплати бюджетникам, закупити медикаменти й оплатити комунальні послуги.

Як повідомили в департаменті фінансів облдержадміністрації, до місцевих бюджетів області надійшло 2,9 мільярда гривень, що на 0,7 мільярда більше, ніж торік. Перевиконання плану дало змогу профінансувати витрати загального фонду обласного бюджету на суму 875 мільйонів гривень.

Отримані додаткові кошти дають змогу місцевим громадам реалізовувати важливі програми соціально-економічного розвитку. ▶ СТОР. 7

З аукціону — на потреби шпиталю

VI Великодній благодійний аукціон відбувся в обласному художньому музеї Кіровограда. За сорок представлених на торгах лотів виручили... 360 тисяч гривень.

Аукціон вкотре став візитівкою благодійності заслужених майстрів, молодих художників, відомих меценатів і мешканців міста. Серед лотів виявилося чимало сюрпризів — від твору анонімного автора зі стартовою ціною 2 копійки до роботи в стилі арт-зварювання відомого майстра Євгена Василевського під назвою «Революція».

Звичайно, не минулося без патріотичної тематики, представленої на аукціоні роботою «Колективна свідомість» Павла Пузиря та декоративним панно і дизайнерським обігрівачем «Слава Україні» електромонтажної компанії СП «Розумний дім».

Для благодійної справи кіровоградський ветеран журналістики, мистецтвознавець Броніслав Куманський поділився роботою заслуженого художника України Бориса Вінтенка. ▶ СТОР. 6

Правильний шлях — взаємне прощення і розуміння

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Голова Верховної Ради України Володимир Гройсман на відкритті сесії оголосив, що гостем парламенту є Президент Республіки Польща Броніслав Коморовський (на знімку в центрі). У залі присутні Президент України Петро Порошенко, Кабінет Міністрів на чолі з Арсенієм Яценюком. Глава парламенту надав слово Броніславу Коморовському.

Польща подає руку Україні. І зробить усе, щоб руку Україні подали інші держави і народи вільного західного світу. Польська простягнута рука — це не питання актуальної і політичної кон'юнктури, але нашого розуміння процесів історичних, що заохочують бачити в Україні рівноправного і надзвичайно важливого партнера і сусіда, сказав польський президент. «Тут не йдеться про минуле, тут рішуче йдеться про майбуття польсько-українських відносин», — зауважив Б. Коморовський.

▶ СТОР. 2

ПОДІЇ

Палац від руїн відділяють сотні мільйонів гривень

Маріїнський палац — церемоніальна резиденція Президента України, розташована у самому серці столиці за кілька кроків від Верховної Ради. У минулому — яскравий зразок барокового мистецтва, нині — приклад того, як байдужість можновладців та неналежне фінансування можуть довести архітектурну перлину до напівживих руїн. Уже вісім років Маріїнський закрито на реставрацію. Архітектори сподіваються, що це межа. І попри війну та скрутне економічне становище країни, влада таки візьметься за відновлення пам'ятки. ▶ СТОР. 7

Перлина біля моря пам'ятає своїх визволителів

Традиційно на 10 квітня в Одесі заплановано покладання квітів до пам'ятника Невідомому матросу на Алеї слави в парку ім. Т. Шевченка і спуск вінків і квітів на воду в акваторії Одеської затоки із салютом зі стрілецької зброї й гудками сирен усіх суден, які перебувають в акваторії порту. **Саме цього дня Одеса відзначає 71-ту річницю визволення міста від румунських і німецько-фашистських загарбників.** ▶ СТОР. 7

КОРОТКО

■ До 20 квітня погасять заборгованість із зарплати шахтарям ДП «Львіввугілля». **Про це повідомив перший заступник міністра енергетики та вугільної промисловості Ігор Мартиненков.** Гірникам заборгували понад 100 мільйонів гривень зарплати, **інформує наш власкор Богдан КУШНІР.**

■ За останні два десятиріччя посівні площі цукрових буряків на Полтавщині скоротилися утричі — з 136,7 тисячі га до 39,7 тисячі. Але середня врожайність за цей час збільшилася на понад двісті відсотків, **повідомляє наш власкор Василь НЕЇЖМАК.**

■ У дитячій міській лікарні № 2 у Миколаєві за рахунок благодійних внесків придбали сучасне медобладнання для діагностики та лікування захворювань легень і серцево-судинної системи, **передає кореспондент Ірина НЕЖИГАЙ.**

З початку року Укрзалізниця безплатно вивезла зі сходу країни 5158 вимушених переселенців *(Урядовий портал)*

Правильний шлях — взаємне прощення і розуміння

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Спільне історичне минуле

Президент Польщі нагадав, що століттями наші предки проживали в одній державі — Речі Посполитій. Але з вини короткозорості тодішніх еліт, та держава не стала Речі Посполитою трьох рівноправних народів: польського, литовського та українського. Відтак, пам'ятаймо: ми заплатили за цю помилку страшну ціну — втратили державу в XVIII столітті.

За словами польського президента, вже тоді ми мали спільне відчуття приналежності до більшого європейського організму, багатократно спільно боронили Європу. «Нас об'єднує спільний історичний досвід: довгий період спільної державності, створення основ національного існування в умовах відсутності державності, а також жорсткі репресії чужих гегемонів. Близькі до себе наші мови, звичаї, одяг, пісні. Попри те, у період поневолення великими імперіями і поляки, і українці піддалися ворожій грі. А їхні національно-визвольні устремління великою мірою направлені були один проти одного. «Трагічний апогей конфлікту мав місце в роки Другої світової війни, коли пролилося стільки невинної польської та української крові. Отже, пам'ятаймо: коли поляки і українці ставали проти себе, завжди використовував це хтось інший, хтось, хто хотів позбавити нас нашої незалежності й нашої свободи», — наголосив Б. Коморовський.

З огляду на це, він висловив сподівання, що на сучасний добрий діалог наших держав і народів не впливатимуть негативно колишні спори і чвари. І що поляки та українці зуміють відбути важку дискусію про історію своїх конфліктів та їхні трагічні наслідки.

Народні депутати з прапорцями України та Польщі.

«Знаємо добре, що правильною дорогою є взаємне прощення і примирення. Щоб це не був порожній жест, воно мусить бути реалізоване шляхом спільних польсько-українських дій, це повинно бути насамперед плекання пам'яті про жертви братовбивчих злочинів, гідне вшанування усіх жертв у місцях їхнього страждання і смерті. Це наш обов'язок перед предками, це завдання для усіх нас і в Польщі, і в Україні», — констатував президент Польщі.

— Кращий спосіб віддати шану предкам — це працювати задля Польщі і України, — переконаний він. — Сильних і незалежних держав, поєднаних баченням майбутнього і доброго сусідства.

У цьому контексті президент наголосив на важливості зближення наших народів, особливу роль у чому можуть відіграти контакти молодих людей.

«З брехнею світ пройдеш, але не повернешся назад»

Водночас президент Польщі зауважив, що нинішня зустріч відбувається в умовах російської агресії, коли в України намагаються жорстоко відібрати право на самовстановлення та вільного вибору доріг і способів демократичного розвитку.

«Попри такий акт насильства, даючи найбільшу жертву, жертву людського життя, дав і виступив український народ на майданах, в Революції Гідності і на сході України, захищаючи свою незалежність, захищаючи цінності, на яких побудовано Європейський Союз. Таких цінностей, як свобода, гідність, справедливість і солідарність. Тому Європа ніколи не може забути про жертви Героїв Небесної Сотні», — сказав він і додав, що гордий із того, що у кількох хлопців з Небесної Сотні польське коріння.

«Сьогодні, коли сини України гинуть на сході, захищаючи свою незалежність, вони також захищають Європу, вони захищають її перед поверненням імперського мислення, перед рішенням, що загрожують усій Європі. Не можна недобачати, що в Україні є солдати, танки, БТРи, зенітні установки агресора. «З брехнею світ пройдеш, але не повернешся назад», — так гласить українське прислів'я. Сьогодні цієї брехні недобачатимуть лише сліпці. Західний світ мусить зрозуміти: буде безпечний лише тоді, коли буде безпечною Україна. Тому ми підтримуємо будь-які дії, які мають на меті вирішення цього конфлікту, зокрема Мінські домовленості. Сподіваємося, що ці домовленості дотримуватимуться і впроваджуватимуться в життя, як спосіб для забезпечення територіальної інтегральності України, її безпеки», — зауважив Б. Коморовський. Він переконаний: не буде стабільної, безпечної Європи, якщо її частиною не стане Україна. Тож двері до структур західного світу, а, зокрема, до Європейського Союзу, мають бути відчинені для нашої країни.

ДОСЛІВНО

Президент Польщі Броніслав Коморовський: «Країни ЄС і НАТО визнають територіальну цілісність України в кордонах, встановлених у 1991 році. Зміни цих кордонів силою, попри волю українського народу, ніколи не будуть нами акцептовані і завжди будуть нами засуджені».

Досвід польських перетворень

Водночас президент зазначив, що перед Україною стоять важкі виклики. До головних належить захист власної території перед збройною агресією східного сусіда. А також запровадження в життя глибоких реформ: політичних, суспільних та економічних, — це дуже важке завдання до виконання. Підтримка цих дій із боку друзів України змінює ці сили багатократно. «Глибоко переконаний: спільно ми досягнемо цієї мети», — сказав він.

Б. Коморовський зауважив: польський досвід реформ свідчить, що часом варто заплатити політичну ціну за необхідні зміни, які відкривають краще майбуття для власного народу. «Польща сьогодні не була б там, де є, якби понад 20 років тому не провела суттєвих реформ, які змінили всю ідею функціонування держави і відносин держава—громадяни», — сказав він.

Відтак побажав, аби наше бажання змін дало конкретні результати. «Нам це вдалося. І вам, українцям, теж вдасться», — наголосив президент.

Б. Коморовський переконаний: Угода про асоціацію з ЄС відкриває широкі можливості для дії, уможливлює динамізацію співпраці з Європейським Союзом у політичній, економічній сферах, створює вигідні умови для розвитку міжлюдських контактів. «Послідовне запровадження її положень, зокрема, виконання економічної частини, я глибоко вірю, змінить Україну і незворотно виведе її з пострадянського простору у простір повністю західних держав. Справжні глибокі реформи, децентралізація, дерегуляція, боротьба з корупцією, зміцнення судочинства разом з фінансової підтримкою Заходу зміцнюватимуть Україну як незалежну суверенну державу, а також як привабливе місце на карті, де люди хочуть жити і добре працювати», — сказав він.

Завершив свій виступ Б. Коморовський рядками українського Гімну: «Ще нам, браття українці, усміхнеться доля». «Я глибоко вірю, що доля до нас усміхнеться у спільному європейському домі», — наголосив він.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Визнали борців за незалежність та засудили тоталітарні режими

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Ранкове засідання 9 квітня

Учора Верховна Рада ухвалила низку законопроектів про визнання статусу борців за незалежність України, відкриття архівів репресивних органів та про заборону комуністичної і нацистської ідеології.

Зокрема, на розгляд Верховної Ради було представлено два законопроекти «Про правовий статус та вшанування пам'яті учасників боротьби за незалежність України у XX столітті», які внесли Кабінет Міністрів і народний депутат, син легендарного командира Української повстанської армії Юрій Шухевич.

«Законопроект, внесений Юрієм Шухевичем — це не просто символ. Це подвійний символ, який ми маємо підтримати», — підкреслив під час обговорення лідер фракції «Самопоміч» Олег Березюк. Аналогічну думку висловили й представники інших фракцій. «Сьогодні вся Україна буде спостерігати за тим, хто і як голосує, бо той, хто не підтримає цей законопроект, є ворогом української держави», — заявив представник «Народного фронту» Олег Медуниця. Іван Крулько зазначив, що фракція «Батьківщина» голосуватиме за цей закон, який мали б ухвалити ще в 1991 році. Представник Радикальної партії Ігор Мосійчук наголосив, що цим законопроектом українська держава нарешті засвідчує неперервність боротьби за незалежність, а Михайло Головко («Свобода») нагадав, що його політична сила вже багато років виступала за ухвалення такого рішення. Після обговорення народні депутати ухвалили в цілому законопроект, внесений Юрієм Шухевичем.

Як зазначив Юрій Шухевич, головна мета цього законопроекту — виконання заповіту борців за волю України у XX столітті про офіційне визнання та вшанування українською державою всіх борців за її незалежність.

У цілому ухвалено й законопроект про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939—1945 років, яким пропонується відзначати 8 травня як День пам'яті та примирення, а 9 травня — як державне свято День перемоги над нацизмом у Другій світовій війні.

Верховна Рада ухвалила в цілому й законопроект про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917—1991 років. Також у цілому ухвалено законопроект про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їх символіки. Цим документом запроваджується заборона на публічне заперечення злочинного характеру цих тоталітарних режимів, заборона публічного використання та пропаганди їх символіки, обов'язок держави здійснювати розслідування та оприлюднення інформації про злочини, скоєні представниками цих тоталітарних режимів тощо.

ФАКТ

Учасниками боротьби за незалежність визнаються особи, які протягом 1917—1991 років перебували у складі легальних та підпільних політичних організацій, партизанських та військових формувань, зокрема Української Центральної Ради, Української Народної Республіки, Західно-Української Народної Республіки, Української Держави (Гетьманату), Української військової організації, Організації народної оборони «Карпатська Січ», Організації українських націоналістів, Української головної визвольної ради, Української Гельсінкської групи та інших, що боролися за здобуття Україною державної незалежності, а також осіб, які сприяли діяльності зазначених організацій та формувань.

«Саме тому й колотить сьогодні нашу країну, що ми не перерізали оту пуповину комунізму й тоталітаризму, які забрали життя мільйонів українських громадян», — заявив один з авторів законопроекту народний депутат Олег Ляшко та додав, що зараз на український парламент «дивиться історія, дивиться український народ».

«Очистимося в Чистий четвер від комуністичної чуми», — закликав колег Перший заступник Голови Верховної Ради Андрій Парубій, і з ним погодилися 254 народні депутати.

Після завершення виступу Президента Республіки Польща та виконання Державного гімну України Верховна Рада розглянула низку законопроектів, спрямованих на зміцнення обороноздатності держави.

Законопроект про внесення зміни до Закону «Про Державну прикордонну службу України» презентував представник Президента у Верховній Раді, народний депутат Степан Кубів. Документ передбачає збільшення чисельності Держприкордонслужби на 3000 осіб, що пов'язано з необхідністю захисту країни від російського агресора. Зокрема, окрім побудови лінії розмежування в Донецькій та Луганській областях, з початку 2014 року було значно посилено охорону на придністровській ділянці українсько-молдовського кордону та на адміністративній межі з АРК. Збільшення граничної чисельності Держприкордонслужби на 3000 осіб підтримали 253 народні депутати.

Парламентарії підтримали в цілому й законопроект «Про загальну структуру і чисельність Служби безпеки України», яким пропонується затвердити загальну чисельність служби на рівні 31 тисячі осіб, а на період дії воєнного стану — згідно з мобілізаційним планом на особливий період.

Поки що тільки перше читання пройшов законопроект «Про правовий режим воєнного стану», що розроблений на виконання рішення РНБО. На уніфікацію форми військовослужбовців Збройних Сил України спрямовано ухвалений в першому читанні законопроект про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення порядку речового забезпечення військовослужбовців.

Пришвидшенню ухвалення рішень про визнання вантажів гуманітарними має сприяти ухвалений в першому читанні законопроект про внесення змін до Закону «Про гуманітарну допомогу». В цілому ухвалено законопроекти про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо організації харчування особового складу Збройних Сил та про внесення зміни до статті 39 Закону «Про здійснення державних закупівель».

Голова Комітету з питань національної безпеки і оборони Сергій Пашинський нагадав, що уряд знайшов для побудови лінії оборони 900 мільйонів гривень, та якщо ми підемо згідно з чинним законодавством, то в кращому разі побудуємо укріплення аж у липні. «Може, хтось має із Путіним угоду, що до липня не буде наступу», — запитав він. Після цього законопроект підтримали 249 народних депутатів.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

Критична маса людей, які бажають реформ, зростає

Ані центральна, ані регіональна влада не буде успішною без децентралізації врядування. Без цього рівень довіри населення знижуватиметься, а негативні тенденції наростатимуть. На цьому наголосив Голова Верховної Ради Володимир Гройсман під час вчорашньої зустрічі з Президентом Республіки Польща Броніславом Коморовським

На переконання керівника українського парламенту, нині в нашій країні настав час, коли можна здійснювати глибинні перетворення. Однією з базових є реформа місцевого самоврядування та децентралізація влади. Ці зміни передбачають субсидіарність, повсюдність місцевого самоврядування, фінансову самодостатність громад, підвищення їхньої спроможності, а також відповідальності органів перед громадою і державою, вважає В. Гройсман. За його словами, Верховна Рада вже здійснила перші кроки на шляху законодавчого забезпечення таких реформ, зокрема, в частині фінансової децентралізації, створення підвалин для об'єднання громад, реалізації політики регіонального розвитку.

Найголовнішим завданням, яке необхідно здійснити до жовтня цього року — до початку місцевих виборів, — на думку Голови Верховної Ради, є внесення «першого блоку змін» до Конституції в частині децентралізації влади та розширення повноважень місцевого самоврядування. При цьому він зауважив, що нові положення не можуть реалізовуватися одразу, і тому в змінах до Основного Закону варто передбачити перехідний період, під час якого законодавство приведуть у відповідність до конституційних змін.

А нині, за словами В. Гройсмана, парламент зосереджений на розробці системи, за якою восени відбудуться місцеві вибори. Він поінформував про перше засідання Конституційної комісії, яка напрацьовує відповідні зміни у частині децентралізації врядування, вдосконалення конституційних засад правосуддя та конституційного регулювання прав, свобод і обов'язків людини та громадянина.

Говорячи про запровадження змін, Голова Верховної Ради зазначив: «Це непросто, система опирається. Але критична маса людей, які їх бажають, наростає, і це прискорює реформаторські процеси». «Україні потрібно з пострадянської, централізованої, корумпованої країни перетворитися на європейську державу», — заявив В. Гройсман, зауваживши: до кінця квітня планується остаточно сформувати план законодавчого забезпечення реформ.

Водночас, Президент Республіки Польща висловив думку, що Україні може бути корисним польський досвід реформи місцевого самоврядування. «Ми абсолютно переконані, що вона була одним з основних двигунів розвитку країни, — сказав пан Коморовський. — Ми покращили систему управління державою, і це визволило джерела енергії і прискорило процес формування нових державних і регіональних еліт».

Президент Республіки Польща зазначив, що в їхньому парламенті було створено «потужне позапартійне лобі реформи місцевого само-врядування». Голова Верховної Ради назвав ідею створення такого лобі в Україні «дуже гарною», зазначивши, що в кожній депутатській фракції «є прихильники місцевого самоврядування, і потрібно зробити таку підтримку максимально широкою».

Прес-служба Верховної Ради України.

ФОТОФАКТ

У середу відбулася зустріч Голови Верховної Ради України Володимира Гройсмана з Надзвичайним і Повноважним Послом Австрійської Республіки в Україні В.Д. Хаймом.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Вітер історії сприяє втіленню змін

Голова Верховної Ради Володимир Гройсман подякував Польщі за «братню дружню підтримку» України.

Під час зустрічі з главою сусідньої держави очільник парламенту зазначив, що українсько-польські двосторонні взаємини у нинішній складний час «мають особливе значення». Він подякував за підтримку незалежності та територіальної цілісності нашої країни на міжнародній арені, а також позиції з приводу розгортання у нас миротворчої місії.

«Друзі пізнаються у важкий час, а нині саме такі часи, і для України, і для Європи загалом», — сказав керівник парламенту, висловивши переконання, що ми вийдемо з цих випробувань сильнішими.

У розмові про конфлікт на сході В. Гройсман заявив: наша країна неухильно дотримується виконання Мінських домовленостей, і наголосив на важливості використання всіх засобів тиску на Російську Федерацію, аби змусити і її виконувати Мінські угоди. Глава парламенту також висловився за необхідність надання нам зброї оборонного характеру.

Водночас пан Коморовський подякував за можливість виступити у Верховній Раді. «Це для мене велика честь і нагода підтвердити, яке особливе місце у серці поляків посідає Україна», — сказав він.

Польща, заявив Президент країни, підтримує євроінтеграційні устремління України з перших років її незалежності. Нинішній час, наголосив він, є «особливо важким з огляду на російську агресію», проте він є також дуже важливим з огляду на можливість «реалізувати важливі завдання» у здійсненні реформ. «У вас віє вітер історії, і нині можна швидше здійснити зміни», — сказав пан Коморовський. «Зараз той момент, коли Україна може зробити стрибок в питанні реформ. Ми хочемо і будемо підтримувати її на цьому шляху», — підкреслив він.

Прес-служба Верховної Ради України.

Депутати хочуть розібратися, чи є зловживання і корупція в уряді

У КОМІТЕТАХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

За дорученням Голови Верховної Ради України Володимира Гройсмана відбулося спільне засідання двох комітетів Верховної Ради — з питань запобігання та протидії корупції та з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності — з приводу доцільності створення в парламенті Тимчасової слідчої комісії для розслідування фактів, оприлюднених екс-головою Державної фінансової інспекції України Миколою Гордієнком про фінансові зловживання та корупцію в уряді.

Засідання комітетів відбулося в розширеному режимі, з прямою трансляцією, за участю депутатів із різних фракцій, представників уряду, Генпрокуратури, керівників державних підприємств, які згадувалися у звинуваченнях. І дуже бурхливо: лунали взаємні звинувачення, летів папір і навіть ледь до бійки не дійшло.

Екс-керівник Держфінінспекції Микола Гордієнко знову озвучив результати проведених позапланових ревізій, які, за його словами, засвідчили про завдання державі збитків на суму понад 7,5 мільярда гривень за період 2012—2014 років. Із них, за словами колишнього високопосадовця, майже 3,5 мільярда збитків припадає на період роботи уряду Арсенія Яценюка. Водночас Гордієнко стверджував, що це лише верхівка «айсберга» — мовляв, якщо провести всі планові ревізії, то сума збитків буде набагато більша. Він також розповів про начебто «тіньові схеми», які діяли на багатьох державних підприємствах — зокрема, завищувалася вартість ремонтів, витрат на бензин або ж навпаки продавалися енергоносії «дружнім фірмам», у тому числі й російським, за заниженими цінами. І закликав провести міжнародний аудит. М. Гордієнко заявив, що передав усі матеріали ревізії до Генпрокуратури і що проти нього розпочато «репресії», стеження, та попросив в парламентаріїв захисту.

Позицію уряду представила перший заступник міністра юстиції Наталія Севостьянова, котра брала участь у роботі службового розслідування щодо Гордієнка. Вона заявила, що більшість порушень, про які казав екс-керівник Держфінінспекції, котрого нині відсторонено від посади, — це зловживання ще минулого уряду за часів Януковича. Натомість Гордієнку закидали, що він не виконав більш як третину урядових доручень щодо перевірок інших підприємств, які підозрюються в порушеннях.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Голова Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності Андрій Кожем'якін та голова Комітету з питань запобігання і протидії корупції Єгор Соболєв.

Підлили «масла у вогонь» і присутні на засіданні депутати від «Народного фронту». Антон Геращенко попросив продемонструвати відео, яке нещодавно з'явилося в Інтернеті, на якому Гордієнко начебто вимагає «винагороду» в 100 тисяч доларів за свої заяви. «Фронтовий командир» Євген Дейдей запитував Гордієнка, де той був, коли хлопці гинули на Майдані та на фронті.

Заступник Генерального прокурора Володимир Гузир повідомив, що після свідчень екс-голови Держфінінспекції Генпрокуратурою відкрито 12 кримінальних проваджень і триває досудове слідство за підозрою у зловживанні службовим становищем, яке потягнуло тяжкі наслідки (ст. 364 Кримінального кодексу). Однак наразі Генпрокуратура оголосила підозри лише колишнім високопосадовцям — Януковичу, Азарову, Арбузову, Колобову. За словами Гузира, Прем'єр-міністр Арсеній Яценюк заявив Генпрокуратурі, що він готовий надати свідчення слідству в будь-який момент. Однак прем'єра поки що не викликали на допит і не вважають це за доцільне. Представник Генпрокуратури підтвердив лише такі цифри: що під час діяльності уряду Арсенія Яценюка — за період з 1 березня по 31 грудня 2014 року — було завдано збитків державі на суму 685 мільйонів гривень.

Зрештою, депутати не змогли ухвалити узгодженого рішення щодо створення ТСК для розслідування фактів корупції в уряді. Із 19 присутніх членів комітету із запобігання корупції за створення ТСК проголосували 11 депутатів. А із 15 членів правоохоронного комітету — лише п'ятеро, пропонуючи створити не ТСК, а робочу групу.

Водночас два парламентські комітети рекомендували Верховній Раді якомога швидше ухвалити закон про тимчасові слідчі комісії.

Комітети також звернулися до Генпрокуратури з проханням надати захист екс-голові Держфінінспекції М. Гордієнку, котрий публічно виступив із звинуваченнями на адресу уряду.

А 10 квітня у Верховній Раді має доповісти Генеральний прокурор України Віктор Шокін — знову щодо звинувачень на адресу уряду.

Анна ШЕВЧЕНКО.

ОФІЦІЙНО

Колективу Академії муніципального управління

Шановні друзі!

Щиро вітаю науково-педагогічних працівників, співробітників, студентів і випускників Академії муніципального управління з 20-річчям від дня її заснування.

За ці роки академія стала широко знаним і авторитетним центром підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для органів місцевого самоврядування і місцевих органів влади.

Упевнений, що й надалі ваші знання, прогресивні підходи і досвід, що набувається саме сьогодні, слугуватимуть благородній місії підготовки управлінців нової генерації, які впровадять започатковані в українському суспільстві реформи децентралізації влади і місцевого самоврядування, стануть ефективними менеджерами в оновлених самодостатніх територіальних громадах.

Бажаю міцного здоров'я, особистого щастя, миру та нових звершень в ім'я України!

Голова Верховної Ради України Володимир ГРОЙСМАН.

САМОВРЯДУВАННЯ

«Головний біль» Рокитнівського району — дороги і школи

Голова Рівненської обласної ради Михайло Кириллов **(на знімку)** побував у Рокитнівському районі. Про тутешні проблеми йому розповіли депутат Рівненської обласної ради Григорій Мініч та голова Рокитнівської районної ради Руслан Дубовець. З'ясувалося, що, крім бурштинової проблеми, розв'язанням якої нині займаються народні депутати в Києві, «головним болем» району є дороги і школи.

Спочатку Михайло Кириллов побував у Карпилівській ЗОШ I—III ступенів. У закладі, який розрахований на 226 учнів, наразі навчаються 668 дітей. Відтак місцева громада просить розпочати добудову школи, щоб діти здобували навчання в нормальних умовах.

— Рокитнівський район має позитивну динаміку народжуваності, лідер за кількістю багатодітних сімей в Україні. І це добре, бо в таких сіл, як Карпилівка, є майбутнє. Водночас є потреба в добудові шкіл, оскільки учні змушені навчатися у дві зміни, а в Карпилівці назріває необхідність переходу на навчання у три зміни. З коштами, звісно, проблеми, але в конкретному випадку розпочнемо з проектно-кошторисної документації. Спочатку треба виготовити її, а тоді вже шукатимемо, а якщо доведеться, то й «вибиватимемо» фінансування, — каже Михайло Кириллов.

Голова облради також побував у Березівській сільській раді, завітав у село Дроздинь Старосільської сільради до багатодітної сім'ї Марії Антонівни та Івана Сергійовича Огієвичів, в якій виховують одинадцятеро дітей, а цього року народилася трійня хлопчиків. Новонародженим та їхній мамі М. Кириллов привіз подарунки.

Крім того, посадовці проінспектували автошляхи Рокитнівського району. Ураховуючи складну економічну ситуацію, на думку Михайла Кириллова, слід розпочати з прокладання 700-метрового відрізку автодороги Вежиця—Борове до села Карпилівка, який весь у ямах і нагадує дорогу після війни. Саме з цього приводу і в голови облради, і в голови райради багато звернень місцевих мешканців.

Олександра ЮРКОВА.
Рівне.

Чи прийде «українська весна» на Донбас?

«Весна, весна прийде, весна, весна вгамує!» — багатьом і надовго запам'ятався цей мажорний приспів з репертуару відомого співочого гурту. Сьогодні ж вкарбовується у пам'ять зовсім інше. Скажімо, фото- чи телекадри з поля десь поблизу Дебальцевого. Перші проталини, дивом вцілілі сходи озимини і понівечена, пошматована, обпалена «градами» земля. З якою відданий їй сіяч ще недавно пов'язував свої надії і види на майбутній урожай, на достаток в оселі та хліб на столі. Чи вродить нива, на якій не лишилося живого місця?

Уже сама лише згадка про весну сколихує нині цілу гаму почуттів та асоціацій у серцях небайдужих людей в Україні та за її межами. З цілком зрозумілих причин. Саме о цій порі торік в Україну прийшли небувало суворі випробування її державності. Розвиток подій був настільки навальним і водночас з таким набором ознак підготовленості та організованості, що мимоволі виникали припущення щодо кваліфікованої режисури та залаштункових суфлерів цього драматичного дійства. Як в Києві та інших регіонах, на Донбасі мітинги й інші начебто мирні акції у містах, містечках та селищах миттєво переростали у силове протистояння, захоплення адміністративних будівель з квапливим проголошенням «народних республік» і «народних губернаторів». Маловідомі досі особи, позиціонуючи себе в ролі регіональних лідерів, виступали з заявами про широкомасштабні й далекосяжні політичні цілі, наголошуючи на необхідності введення російських військ у «повсталі» регіони та переходу під протекторат Росії. Все, від пишномовної риторики до промовистих зовнішніх деталей — наприклад, підкресленої схожості символів самопроголошених Донецької і Луганської «народних республік» недвозначно вказувало на джерела натхнення та мотивації практичних дій верховодів «русской весны».

Утім, Росія не приховувала свого інтересу до проблем російськомовного населення у цих регіонах. Відтак захист російськомовної спільноти подавався як універсальний аргумент для обґрунтування та виправдання відповідних дій.

Проте не лише страшна й неочікувана агресія дезорієнтувала на перших порах українське суспільство, яке ще не цілком отямилося після Кримської катастрофи. Важко було повірити, що на Донбасі, де за роки незалежності не зафіксовано жодного факту ущемлення прав етнічних меншин чи конфліктів на національному ґрунті, можливі такі відверті й визивні сплески антиукраїнськості — включаючи поспіхом оголошені та абияк проведені «референдуми», на яких фактично стояло питання про долю і майбутнє суверенітету України над цими територіями. А відповідно — і її територіальної цілісності.

Звільнення від міфів радянської доби, соціального та громадянського інфантилізму, глибше, відповідальніше усвідомлення всього сутнісного спектра незалежності і соборності України, нашої національної ідеї даються дорогою ціною. Це тяжкий, болісний, але водночас необхідний і небезкорисний урок. Він ще триває і триватиме доти, доки українське суспільство не перетвориться на націю, здатну адекватно відповідати на виклики сучасної доби, на нові політичні реалії, у тому числі з незмінним досі епітетом «гібридні».

Іншими словами, питання щодо того, українським чи російським буде Донбас і що принесе йому нинішня весна, сьогодні набуло екзистенціальної значущості, відіграючи роль потужного чинника українського націєтворення. Сучасні реалії переконують, що відповідь на нього не буде простою.

З одного боку, російські шовіністи продовжують нав'язувати по обидві сторони лінії конфронтації думки про належність їм не лише Криму, а й Донбасу в складі Новоросії від Луганська до Одеси. Оскільки оголосити жоден з населених пунктів цієї міфічної території сакральним місцем торжества російського духу чи військової слави не доводиться, було обрано стратегію навернення регіону в лоно «русского мира». З легкої руки подібних ідеологів давню імперську адміністративно-територіальну одиницю проголосили суверенним суб'єктом світової політики, російськомовне населення отримало статус частки «русского мира», а Російську Федерацію виставили в ореолі рятівниці та збирачки «земель русских». Відтак традиційному панславізму надано нової історичної версії — панросизму, підкріпленого моральною підтримкою російського православ'я. З претензією, ясна річ, на глобальну месіанську роль реаніматора підупалої духовності.

Дещо іншим шляхом пішли нинішні керівники ДНР, проголосивши її 4 лютого 2015 р. спадкоємицею квазідержавного пробільшовицького утворення Донецько-Криворізької республіки. Відомої з історії як дітище узурпації влади купкою політичних авантюристів. Воно безславно зникло, засуджене ЦК РСДРП(б) та особисто В. Леніним.

Не лише мешканці територій, які опинилися у сфері подібних геополітичних інтересів, а й українське суспільство загалом виявилися непідготовленими перед масованою інформаційно-пропагандистською атакою. Віддати Донбас, забути про нього; він ніколи не стане органічною і невід'ємною складовою держави Україна — така реакція на збройне протистояння, яке тут розгорнулося, була домінуючою у місцевому медіапросторі. Міркування про те, що людність цього регіону є нащадками спецпоселенців, каторжан, в'язнів, російських зайд, можна і нині почути з вуст осіб, які видають себе за державних діячів.

Намагання пояснювати донецький розлом поширенням на регіональну спільноту заздалегідь визначених (негативних) характеристик цілком зрозуміле з психологічної точки зору. Це, окрім усього іншого, є симптомом і наслідком шокового стану дезорієнтованого суспільства, яке намагається знайти швидкі й прості відповіді на надскладні питання.

Окреслення місця Донбасу в історії України, зокрема етнонаціональній, усвідомлення сутності соціально-економічних, етнокультурних проблем, що лежать в основі нинішньої кризи — завдання так само актуальне, як і багатопланове, неоднорідне.

То чиїм, українським чи російським, є Донбас?

Кургани, рясно розкидані Донецьким степом, та кам'яні баби, які століттями мовчазно вдивляються в його простори, засвідчують, що буття цього краю розпочалося задовго до появи «русского мира». Щоправда, та неписана історія поки ще є маловідомою для більшості людей.

Кілька віків таємничий і немирний простір на ймення «Половецьке поле», «Поле», «Дике поле» входив до величезної за площею етноконтактної зони, де історичний процес торувався шляхами, відмінними від законів розвитку земель, заселених осілими племенами. Дике поле було світом степовиків-кочівників. Рухаючись за стадами худоби з пасовища на пасовище, вони творили свою, інакшу — рухливу, наче ртуть, цивілізацію. Зіткнення кочової та землеробської цивілізацій перебувало в епіцентрі тогочасної світової історії та історії Київської Русі. Остання, на жаль, не встояла під ударами Золотої Орди. З часу її занепаду і доти, доки в історичних джерелах з'являються згадки про пращурів сучасних українців, «Поле» переходить під контроль Кримського ханства. Воно тривалий час виконувало роль своєрідної буферної зони між кочовими цивілізаціями і землеробською цивілізацією Подніпров'я, що розбудовувалася після монголо-татарського нашестя під протекторатом Речі Посполитої.

Ріки і річки Бахмут, Берда, Вовча, Сіверський Донець, Лугань, Солена, Кальміус, Казенний Торець, Кальчик, Міус поїли родючі місцеві чорноземи. Межиріччя Дніпра та Дону було місцем літніх міграцій кримських кочівників. Саме в річкових заплавах століттями кочували татарські, ногайські та кримчацькі табуни й отари, пролягали татарські шляхи («сакми»). Найбільш відомий з них — Муравський (починався на Перекопі й закінчувався в Москві), мав два відгалуження — Кальміуське та Ізюмське. Ними виводився до Криму ясир — здобич, взята під час набігів на українські землі (за підрахунками українських істориків, майже 2,5 млн. осіб за період з кінця XV до середини XVII ст.).

Отож захисні споруди на контурах Дикого поля постали не випадково: у такий спосіб українство та його лицарський орден — козацтво — намагалися поставити заслін цим грабіжницьким набігам. Велетенська буферна зона, укріплена сторожовими баштами, фортецями й залогами, розмежовувала володіння Речі Посполитої, Кримського ханства, що перебувало під протекторатом Османської імперії, та Московського царства. Кожне з перелічених утворень вважало ці землі сферою власних інтересів, займаючись нескінченними військовими походами, руйнуванням укріплень та поселень, грабунками та захопленням невільників. Не маючи вирішальної чисельної і суто військової переваги над сусідами, ці держави заважали одна одній завести тут стале населення і вкоренитися у степові чорноземи. Практикувалося і наймання на службу черкасів (тобто козаків), які у складі різних формувань час від часу виступали на боці противорчих сил.

Ситуація почала принципово змінюватися на межі XVI — XVII ст. після кристалізації ідеї козацтва і перетворення Запорозької Січі з прихистку для шукачів пригод, слави та багатства на оплот захисників християнства від мусульманської загрози. Після зруйнування в 1577 р. козаками міста Білий Сарай на захід від гирла р. Кальміус їхня присутність у приазовських степах стала постійною. В першій половині XVII ст. межиріччя Дніпра та Дону перетворилося на ареал присутності діяльності українських козаків, які нападали не лише на прикордонні поселення і застави, а й діставалися, оминаючи татарські укріплення на Дніпрі, через приазовські річки та Азовське море, Перекопу та фортеці Азов. Стратегічне значення Подоння за тих часів важко переоцінити: той, хто контролював місцеві шляхи, контролював вихід до Азово-Чорноморського басейну і відтак впливав на всі прилеглі території, маючи за певних обставин можливість диктувати свою волю суверенам найбільших держав регіону. Саме тому створення військових залог було пріоритетним напрямом діяльності козацьких старшин та вольниці.

Колонізація Донбасу росіянами та українцями відбувалася на тому етапі синхронно. Власне, це були подібні за соціально-економічними причинами та формою процеси, і найбільш, так би мовити, козацький період вітчизняної історії. Розгорталася військово-господарська колонізація: козаки-«уходники» та осадники з Запорожжя створювали зимівники. Самовільно, на свій страх і ризик, без державної підтримки, часто всупереч міждержавним домовленостям. Назустріч їм рухалося донське козацтво, захоплюючи вільні землі на правах займки. Умови стихійної колонізації поліпшилися зі створенням системи захисних споруд, за якими колоністи рятувалися під час набігів кочовиків.

Влітку 1663 р. на Маяцькому городищі було споруджене перше на правобережжі Дінця укріплене містечко, що існувало на умовах козацького самоврядування. Під прикриттям місцевого острога розвивалося казенне солеваріння, згодом ближче до соляних варниць постало містечко Соляне (Тор, з 1784 р. — Слов'янськ), заселене українськими козаками. Наприкінці XVII ст. розпочалося будівництво системи укріплень, яка тяглася від Сіверського Дінця по Голій Долині до Сухого Торця, Казенному Торцю до його впадіння в Сіверський Донець. Лінія прикривала всі поселення навколо соляних промислів та Святогірський монастир. Вона своєю чергою була частиною Ізюмської лінії, зведеної слобідськими козацькими полками впродовж 1679 — 1681 рр. Згодом усі поселення в межиріччі Дінця і Тору приписали до Ізюмського слобідського полку. В цей же час тут виникають форпост Домаха (згодом — Кальміуська Слобода) у гирлі Кальміуса, Козацька (Гола) Пристань на місці впадіння р. Казенний Торець у Сіверський Донець, Козацька Пристань на Вовчій тощо.

З середини XVII ст. терени нинішнього Донбасу підпорядковувалися Запорозькій Січі. На кінець XVII ст. сторожові пункти, пікети, караули, зимівники та хутори запорозьких козаків, слободи та «займанщини» українських селян стали звичним явищем етнокультурного ландшафту Південно-Східної України. Однак це була військова колонізація, метою якої було не господарське освоєння, а стримування потуг Московського царства та Кримського ханства, перешкоджання їхнім дипломатичним контактам. Цим, зокрема, обумовлювалися регулярні напади козаків на Валуйки, де ці контакти та зустрічі відбувалися.

Фактичне владарювання гетьманської держави у Подонні було зафіксоване у так званій Чорноморській конвенції, підписаній між Чигирином і Стамбулом у 1649 році. В універсалі Б. Хмельницького від 15 січня 1655 р. степ аж до Дону називався територією, підвладною гетьманщині. Втім, говорити про повноцінну колонізацію та господарське освоєння краю в ті часи ще не доводиться. Навіть на торських соляних промислах, де водночас налічувалося понад 400 козаків, вони мешкали «без жен и без детей».

За «Вічним миром» (1686 р.) частина земель Війська Запорозького увійшла до складу Росії. Ця подія круто змінила хід історії. Лівобережжя України та Слобожанщина перетворилися на підлеглі околиці Москви, яка за чверть століття стала імперським центром.

Слобожанщина разом із Чернігово-Сіверщиною виступила донором подальшої стихійної української колонізації. Наприкінці XVIII ст. на Донеччині стрімко збільшується осіле українське населення і виникає низка поселень, які згодом утворюють її етнокультурний ландшафт. Це Бахмут (сучасний Артемівськ), Маяки, Тор (Слов'янськ), Городок, які були сотенними центрами Ізюмського козацького полку, а також поселення Красний Лиман, Макіївка, Брянка. Вже 1755 р. у Кальміуській паланці Війська Запорозького Низового налічувався 61 зимівник, а на кінець століття тут було вже понад 300 населених пунктів, серед них і майбутні міста Селидове, Сніжне, Торез, Лисичанськ та Ровеньки.

Однак і після включення до сфери інтересів міцніючої Російської імперії регіон залишався буферною зоною з низкою ризиків, що перешкоджали її розвитку. Набіги кочовиків, безперервні війни, епідемії, збройні сутички між козацькими загонами, повстання перетворювали життя переселенців на щоденне випробування. На межі людських можливостей вони існували аж до кінця XVIII століття.

Під час війни 1768 — 1874 рр. Росія зміцнила свій вплив у Приазов'ї та й збудувала нову захисну лінію від рік Берда і Дніпра до Кальміусу. Відтоді російські самодержці здійснюють цілий комплекс заходів з державної колонізації. Для цього використовуються всі доступні на той час механізми: створюються військово-землеробські поселення (за прикладом Нової Сербії та Слов'яносербії), стимулюється іноземна колонізація, щедро роздаються «рангові дачі», жалуються пільги та слободи. Після поділу Польщі 1772 р. сюди переселилася невелика кількість білорусів, а після усталення території Азовської губернії (якій була передана Катерининська провінція (1776 р.) згідно з планами зміцнення Української лінії сюди надіслали два гусарські й три пікінерські полки строкатого з етнічної точки зору складу.

Після руйнування Запорозької січі (1775 р.), скасування привілеїв козацької верстви та масового покріпачення українців до регіону ринув потік переселенців (зокрема, й запорожців), які добровільно оселялися на дворянських землях. Врешті-решт, після вирішення «східного питання», анексії Криму та визначення меж кочування татар і ногайців (1789 р.) розпочалася нова доба в історії «Дикого поля». Найбільш вагомі перепони на шляху прискореної колонізації були усунені.

«Дике поле» поволі втихомирює свій буйний норов, стаючи домівкою для сотень тисяч піонерів донецької цілини, що походили з різних країн і народів. Розпочинається епоха бурхливих етнодемографічних процесів: до стихійної селянсько-козацької колонізації додається низка імперських проектів, що мали у стислі строки залюднити донецькі степи. Питаннями міграційної політики опікувалася Канцелярія опікунства іноземних колоністів. Іноземці, які вирішили пов'язати своє майбутнє з Росією, створили в регіоні мережу колоній, що мали право на внутрішнє самоврядування. На теренах сучасного Донбасу частково чи повністю розташовувалися Молочанський, Бердянський і Маріупольський німецькі колоністські округи. За часів непевності і воєнних тривог виникла низка військово-землеробських поселень (зокрема, Слов'яносербія). У 1778 — 1780 рр. за безпосередньої участі генералісимуса О. Суворова спочатку до Самарської, а згодом — Кальміуської паланки було переселено строкату в етнічному відношенні громаду, що згодом отримала назву маріупольських греків. Вони домоглися створення своєї національної округи, яка займала значну частку сучасної Донецької області. Після створення смуги осілості (1795 р.) та примусового виселення євреїв з Литви та Білорусі (1804 р.) швидко зростає єврейська складова донецьких містечок.

Тим часом імперські кур'єри рекрутували переселенські громади з усієї Європи. Передовсім залучалися ремісники і вправні господарі. Саме на них Катерина II покладала надії у перетворенні Приазов'я та Причорномор'я на зразкові колонії, які уособлювали б переваги і велич просвіченого абсолютизму.

Врешті-решт, наприкінці XVIII ст. Донеччина, що перед тим була краєм козацьких вольностей, перетворюється на розмаїтий не лише в етнічному, а й у соціальному плані регіон, де, розділені становими та адміністративними кордонами, мешкали представники 27 етнічних груп. 61,3% мешканців Азовської губернії складали українці, більш як утричі поступалися їм росіяни (20,51%), греки становили 7,33%, вірмени — 6,13%, молдавани — 2,5%, на решту громад припадало трохи більш як 2%.

Кургани, рясно розкидані Донецьким степом, засвідчують, що буття цього краю розпочалося задовго до появи «русского мира»

Абсолютну більшість тогочасних першопрохідців донецьких степів складали етнічні українці. Більше того, попри несприятливу ситуацію український колонізаційний вектор залишався найбільш потужним. Упродовж кількох десятиріч Донеччина перетворилася з малоосвоєної околиці Російської імперії на район бурхливого промислового й аграрного розвитку.

Результати освоєння Донбасу за часів кріпосництва були такі: населення зросло більш як у 2,5 разу, 71,99% були українцями, 19,06% — росіянами, переважна частина населення мешкала в невеликих селищах. До найбільш значних поселень належали Лисичанськ, Скотовате, Новоекономічне, Авдіївка. Лише в середині XIX ст. починає вирівнюватися співвідношення між жіночим і чоловічим населенням регіону, що заклало підвалини демографічної стабілізації.

Новий етап в етнонаціональній, а заразом і соціально-економічній історії Донбасу започаткувала Велика реформа. Вибудована за західними взірцями мережа залізничного сполучення з'єднала в єдине ціле сільськогосподарські райони, шахти, металургійні заводи та решту промислових підприємств з міжнародними портами. Відкриті ще за часів Петра I поклади кам'яного вугілля та залізної руди в цю епоху перетворилися на вирішальний чинник економічної розбудови регіону. Такої надшвидкої урбанізації не знав жоден регіон України. Низка історичних селищ швидко трансформується в залізничні вузли, згодом — у селища міського типу. Частина сіл перетворюється на промислові поселення навколо шахт, рудників та заводів. Такими були Торез (Чистякове), Харцизськ, Шахтарськ (Катик), Кіровськ (Голубівський Рудник), Красний Луч (Криндачівка) тощо. Водночас слід пам'ятати, що урбанізація в пореформеному Донбасі була неспівставною з аналогічним процесом не лише в Європі чи США, а й у межах України. Новопосталі міста являли з себе робітничі поселення при виробництві, і не більше того. Нове промислове міське середовище було джерелом і генератором соціальних та етнічних конфліктів. З одного боку — робітничі слобідки з непролазною багнюкою, без каналізації та водогону, де на барачних нарах коротала час від зміни до зміни неписьменна робітнича людність (переважно — російські селяни-«відходники»). З другого — європеїзовані квартали, де мешкали інвестори-власники копалень, заводів та інженерно-технічний персонал (переважно іноземці).

Уже на межі XIX — XX ст. ці світи-антиподи зійдуться у кривавих сутичках. У подіях 1917—1921 рр. перші стануть опорою більшовизму — політичної сили, яка чи не найбільше вплине на долю Донбасу.

Водночас регіон був одним з небагатьох регіонів імперії, де капіталістичні відносини бурхливо розвивалися не лише у промисловому, а й сільськогосподарському секторі. Наприкінці XIX ст. Південну Україну загалом і Донбас зокрема охопила так звана «пшенична лихоманка». На світових ринках був величезним попит на збіжжя, що заохочувало селян до збільшення його виробництва. Власники великих наділів — колишні колоністи — змушені були під час польових робіт наймати робочу силу, оскільки місцевих робочих рук катастрофічно не вистачало. Таким чином, не лише у промисловості, а й у сільському господарстві з'явився ринок праці. Це започаткувало епоху трудових міграцій, яка невпізнанно змінила етнічне обличчя низки територій.

Станом на 1892 р. 80% робітників міста Юзівки були прийшлими з Московської губернії. У 1897 р. з 425 413 заводських робітників українських губерній 42% були народжені поза кордонами України. Згідно з даними Першого всеросійського перепису населення, 46,7% переселенців на Донбас становили вихідці з російських губерній, 37,9% — з українських, 0,8% — білоруських, 1,8% — Кавказу, 8,4% — з решти регіонів. Частка росіян у середовищі мешканців промислових районів Донбасу зросла у пореформену добу від 13,5 до 24,2%.

Натомість українці переважали серед мігрантів до донецьких сіл. Всього з українських губерній у повіти Донбасу прийшло (без міст) 37 369 осіб, з них 20 642 осіли в Бахмутському повіті. Основна маса російських селян прибула з Курської, Орловської та Тульської губерній. Загалом з центральних російських губерній на Донбас переселилося 36 610 осіб, причому левова частка їх осіла також у Бахмутському повіті. Помітна кількість селян прибули сюди з Білорусі (4 535 осіб) та з країн Балтики (976 осіб).

Реформи 1860—1870-х рр. стали висхідною точкою руйнування ідилії колоністських округів. У 1859 р. Грецький округ, а в 1871 р. — німецькі та єврейські колонії були підпорядковані цивільному (громадянському) управлінню. З цього часу запускаються механізми асиміляції етнічних меншин. Провідниками русифікації виступають такі загалом необхідні й важливі установи, як школи, суди, земства, а також органи влади та управління.

Однак досягнення царату в сфері русифікації етнічних громад не варто переоцінювати. Земський рух не встиг набрати потуги. Чотири роки навчання в початкових училищах (один рік довелося додати з огляду на те, що діти колоністів, вступаючи до школи, зовсім не розуміли російської) приносили сумнівні плоди. Мережа земських шкіл та міністерських училищ зростала в геометричній прогресії, і не в останню чергу коштом самих колоністів, які прагнули бачити своїх дітей освіченими. Але правдою є й те, що випускники грецьких шкіл, за визнанням інспекторів, вільно читаючи російською мовою, не розуміли змісту прочитаного.

До 1917 р. всі селянські етнічні громади розвивалися за умов етнокультурної замкненості: основним їхнім завданням було збереження не лише етносу, його генофонду, традицій та духовної культури, а й національного земельного фонду, як економічного підґрунтя цих громад. З тієї ж причини ізольованими у межах власних громад залишалися чи частково або й повністю українські та російські селяни. Межуючи між собою, громади спілкувалися хіба що на ярмарках, міжетнічні шлюби були явищем екстраординарним. Донецьке село лишалося оплотом фундаменталістської традиційності в усіх її етнічних формах.

Поселенська структура Донбасу була дуже своєрідною: лютеранські та католицькі колонії сусідували зі станицями Азовського козацького війська; у колишніх слов'яносербських ротах поволі асимілювалися нащадки сербів, волохів, молдаван, болгар і чорногорців; від Маріуполя майже до Юзівки тягнулися землі греків; поміж ними вкраплялися колонії євреїв-землеробів; українське населення переважало в північно-західній частині регіону у місцях старовинних запорозьких паланок; росіяни компактно мешкали в Слов'яносербському, Бахмутському та Павлоградському повітах, а також на землях Війська Донського у Маріупольщині. Співіснували такі співтовариства мирно, зрідка запозичуючи одне в одного технічні досягнення чи досвід господарювання. За зовнішнім виглядом сіл можна було безпомилково визначити етнічну приналежність їхніх мешканців. Етнічність у той час була не рудиментом, а нормою існування: вона наскрізь проймала усе — від візерунків на рушниках до мелодій поминальних пісень.

Процеси етнокультурної маргіналізації, що їх генерували міста й робітничі селища, обходили традиційний світ стороною. Допоки співвідношення сільського і міського населення зберігалося на користь першого, етнокультурний поступ Донбасу мало чим відрізнявся від решти регіонів України. Все почало стрімко змінюватися відтоді, як місто перетворилося на центр суспільно-політичного та економічного життя регіону. Найбільш мультикультурний етап етнічної історії Донбасу добігав свого кінця.

Негативні наслідки вибухового промислового піднесення ставали чимдалі виразнішими: міські поселення регіону, що зростали як гриби після дощу, не справлялися з демографічним навантаженням, перетворюючись на осередки етнокультурної маргіналізації та соціальних конфліктів. Класичним прикладом може слугувати Юзівка (сучасний Донецьк). У 1870 р. в селищі разом з англійцями, які привезли в урочище Олександрівка устаткування, налічувалося 380 мешканців. У 1884 р. населення Юзівки становило 5 494, а в 1897 р. — вже 28 067 осіб. При цьому аж до 1917 р. вона не мала статусу міста.

На межі XIX — XX ст. регіон вступив у тривалу смугу соціально-економічної турбулентності, що супроводжувалася жорсткими міжетнічними конфліктами. Один з перших єврейських погромів стався в Юзівці (1892 р.), згодом, у 1903—1905 рр. — в Юзівці та Гришиному як звичний для Російської імперії «побічний ефект» революційної активності мас. Криваві сутички відбувалися між російськими робітниками та бельгійцями (зокрема 1900 р., ст. Костянтинівка). З 1914 р. на Донбасі набули широкого розповсюдження антинімецька істерія та антисемітизм. Але то були лише провісники жахливих потрясінь майбутнього.

Роки іноземної інтервенції та революційних подій залишили болючий слід у душах донбасівців — росіян та греків, що воювали за «єдину й неділиму» в добровольчих загонах; німців, які стали на сторону австро-німецьких окупантів і прагнули переходу колоній під протекторат Німеччини; українців, євреїв та греків, які були рушійною силою армії Нестора Махна і воліти творити незалежну селянську державу на засадах анархії; свідомих українців, які були опорою УНР; інтернаціоналістської опори більшовиків; євреїв, які ставали жертвою практично всіх зазначених вище сил.

У радянську еру Донбас вступив у стані глибокого економічного занепаду, громадянського розбрату та духовної деградації. (Під цим кутом зору тогочасна ситуація була досить подібною до нинішньої). Щоб вдихнути життя у цей важливий вузол загальнодержавного виробничого організму, більшовикам довелося підшукувати підхожий «ключик» до строкатого поліетнічного конгломерату його мешканців.

Донбас, як найбільш індустріалізований регіон України, вважався соціальною базою більшовицької революції. Українське село, навпаки, в теоретизуваннях більшовиків зображувалося як цілковито петлюрівська стихія. Саме тому вони концентрували в місцевих парторганізаціях свої найбільш потужні сили. На перших порах надіслані Кремлем керівні кадри не надто зважали на етнічну специфіку регіону. Вважалося, що індустріалізація та урбанізація, що її супроводжувала, доволі швидко вирішать національне питання шляхом зникнення національних відмінностей як таких. Час, однак, зло поглузував з міркувань недолугих партійних теоретиків. Тотальний супротив більшовизації з боку як українського селянства, так і етнічних меншин змусив партію піти на тимчасові, як тоді здавалося, поступки «несвідомій» національній масі. 1923 р. увійшов в історію як рік проголошення політики коренізації, що мала забезпечити зростання соціальної бази більшовизму за рахунок національно орієнтованої людності. В міру розгортання та поширення українізації та коренізації в середовищі національних меншин питання «Донбас український чи російський?» лунало дедалі контроверсійніше.

За роки так званого воєнного комунізму, коли промислове осердя радянської України жило і діяло в режимі військово-промислової бази (робітники, які примусово мобілізувалися на промислові підприємства та шахти, не тільки несли караульну та військову службу, а й боролися з місцевими «бандами»), міське населення регіону поповнилася всього кількома десятками тисяч вихідців з Росії. Після відновлення відносин вільного найму приплив мігрантів з Росії помітно зростає (так, впродовж жовтня — грудня 1921 р. на Донбас на добровільних засадах прибуло майже 58 тис. робітників), а згодом набирає ще більших масштабів за рахунок біженців з голодуючих районів. У 1923 р. пропозиція робочої сили перевищила потребу в ній, а в 1926 р. росіяни склали більшість численної армії безробітних Донбасу (43%).

Шукаючи відповідь на запитання: «То українським чи російським на той час був Донбас?», слід звернутися до тогочасних статистичних даних. Переважну більшість населення регіону 64% (1 609 713 осіб) на початку 20-х рр. становили українці. Росіяни були в Донецькій губернії другою за чисельністю етнічною групою (655 962 особи). Питома вага корінного російського населення суттєво зменшилася після того, як у вересні 1924 р. до складу РСФРР була передана частина Шахтинської і Таганрозької округ Донецької губернії: у Луганській окрузі частка росіян сягнула 43%, Сталінській — 34%, Артемівській — 20%, Маріупольській — 19%.

Росіяни пересічно домінували в містах Донбасу, становивши 53% їхніх мешканців. Вони поступалися українцям лише в двох окружних містах (Дебальцеве та Слов'янськ). Ця обставина вважалася більшовиками матеріалізацією перспектив етнонаціонального розвитку радянської України. Саме Донбас став доказовою базою для висновків тогочасних партійних ідеологів про боротьбу двох культур, а вироблені ними доволі штучні установки запроваджувалися не лише в теорії, а й у практиці державного, зокрема національно-культурного будівництва.

Отже, частка старожитного російського населення в донбасівській громаді в 1924 р. різко зменшилася. Натомість з року в рік стрімко зростала питома вага росіян, що були трудовими мігрантами. Власне, саме ера більшовицької індустріалізації сформувала суперечливе обличчя росіян Донбасу. Приплив мігрантів обчислювався десятками тисяч щорічно (понад 31 тис. у 1930 р., більш як 41 тис. у 1931 р.), і переважна їх частка припадала на вихідців з Росії. За даними Наркомату праці СРСР, на 1 жовтня 1931 р. з 69 820 завербованих сюди працівників 59% були набрані в РСФРР, 29% — в Україні, 12% — у Білорусії. Така ситуація зберігалася аж до Голодомору. Лише переконавшись, що більшовики не дадуть вільно жити на землі, багатонаціональне селянство Донбасу масово рушило до міст, рятуючись від колективізації, розкуркулення та голодної смерті. Донецьке село почало деградувати не лише ментально, а й фізично.

З того часу урбанізація перетворилася на Донбасі на об'єктивно незворотний процес, що урівноважив етнічні складові місцевого пролетаріату. На 1934 р. українці становили вже 53% робітників Донбасу, в 1939 р. їх налічувалося 1 567 098 осіб. Однак зростання російської компоненти відбувалося значно стрімкіше — на 105%, тоді як українців — лише на 60%. Етнонаціональне обличчя Донбасу змінювалося насамперед за рахунок механічного приросту. Саме прибульці опинялися в епіцентрі громадського життя, відтісняючи місцевих мешканців на його периферію. Одначе такий приплив не був підготовлений ні соціально, ані побутово. Влада, розпочавши індустріалізацію, покладалася виключно на пролетарську свідомість і трудовий героїзм. Наслідки такого ставлення до власного народу не забарилися: село конало в лещатах Голодомору, місто ледь животіло на мізерних пайках. Досить погортати тогочасні місцеві газети, щоб жахнутися тим нелюдським умовам, в яких опинилися «будівничі комунізму».

Володимир ЛИТВИН,
академік НАН України.

ЗАКІНЧЕННЯ В НАСТУПНОМУ НОМЕРІ.

ПОДРОБИЦІ

У кожного своя правда

Такою філософією начебто можна виправдати все — і зрадництво, і помсту, і підлість, і братовбивство. Особливо вона зручна нині, коли на Донбасі тривають бойові дії, коли населення розділилося на два протиборчі табори. Є безліч прикладів, коли ті, хто сьогодні прийшов до влади в самопроголошеній «ЛНР», в ім'я «своєї правди» розправляються з інакомислячими. Не таємниця, що їм сприяють колишні співробітники правоохоронних органів, які порушили присягу й почали служити невизнаному уряду невизнаної республіки.

Після того, як владу в Антрациті захопили проросійськи налаштовані сепаратисти, у приміщення міського суду ввірвалися четверо озброєних людей. Вони були в масках, з автоматами, поводилися нахабно, упевнено й не визнавали жодних перешкод. Роззброївши інспектора патрульної служби Антрацитівського міськвідділу міліції, який охороняв будинок суду, четверо невідомих увірвалися в кабінети голови суду і його заступника. Погрожуючи зброєю, вони викрали кримінальну справу з обвинуваченням чотирьох членів родини фермерів Перехрестенків і швидко покинули приміщення. Очевидно, що метою бойовиків було викрадення однієї кримінальної справи. Це наводить на певні думки.

Два роки тому наша газета розповіла про фермерів-рабовласниках, які тримали в неволі одинадцятьох працівників. Полковник міліції Олег Григор'єв тоді свідчив, що умови утримання цих людей практично нічим не відрізнялися від тих, у яких Перехрестенки тримали свою худобу. Тих, хто висловлював незгоду з такими нелюдськими умовами життя або погано працював, фермери жорстоко били або позбавляли мізерного пайка. Утекти від жорстоких хазяїв було неможливо. Будь-які спроби зробити це каралися так, що потім уже ніхто не намагався пручатися. Але один з невільників усе-таки виявив характер.

Так сталося, що Сергій Іващенко, який непосильною працею остаточно підірвав своє здоров'я, потрапив у лікарню. Там він поскаржився сусідові по палаті на нестерпне життя. І того дуже схвилювала історія рабства. «Таких виродків не можна залишати без покарання», — переконував той Сергія, умовляючи його звернутися в міліцію й дати свідчення в суді. Сергій наважився й зробив це. Фермера і його синів затримали, відкрили кримінальне провадження. За знущання над людьми, яких батько й сини Перехрестенки зробили своїми рабами, усім їм «світило» від трьох до восьми років тюрми. На час слідства суддя Філіпенко відпустила злочинців під підписку про невиїзд. Цим вона припустилася великої професійної помилки, яка коштувала життя Сергію Іващенку. За кілька днів до закінчення судового слідства цей головний свідок був знайдений повішеним. Незабаром стало відомо, що антрацитівські фермери ведуть активний пошук інших своїх рабів, які вирішили давати свідчення проти них. До захисту свідків підключилися луганські правозахисники. Деяких колишніх рабів удалося сховати, про місцезнаходження інших досі нічого не відомо. Що ж стосується самих злочинців, то у своєму Антрацитівському районі вони сьогодні очолюють одне з незаконних військових формувань. Кажуть, що вирізняються особливою жорстокістю. Їхня помста, їхня «правда» сьогодні тягнеться до горла юристів правозахисної організації, які представляли в суді інтереси потерпілих. Погрози діставали їх навіть за кордоном. Будинок Марини й Сергія К. уже зруйновано. Самі вони змушені переховуватися з двома малолітніми дітьми.

І тут виникає запитання: а хто допоможе людям, які, незалежно від ситуації, продовжують свою професійну діяльність, наражаючи на небезпеку не тільки себе, а й свої родини, родичів? Як розповідають правозахисники й правоохоронці, що працюють на території, підконтрольній Україні, їхні покинуті будинки й квартири на окупованій території області розграбовані, зруйновані бойовиками. У того, хто колись був під слідством, від помсти чешуться руки. За його логікою, саме він сьогодні є господарем становища, бо володіє головним аргументом — зброєю. Це і є його поняття про «правду».

Павло ВОРОНЦОВ.
Луганська область.

Новий етап в етнонаціональній, а заразом і соціально-економічній історії Донбасу започаткувала Велика реформа

«Європейським тарифам — європейські робочі місця, соцвиплати та зарплати!» — під таким гаслом у Черкасах відбувся мітинг, у якому взяли участь мешканці обласного центру, *повідомляє наш власкор Ліна Лебеденко*

На Рівненщині визначили кращих роботодавців, які забезпечують необхідні умови для входження в трудову діяльність молодих спеціалістів та працівників. Участь у конкурсі взяли 22 суб'єкти господарювання різних форм власності, *передає наш власкор Олександра Юркова*

З аукціону — на потреби ветеранів

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Своєрідною взаємною підтримкою стали один для одного аукціон і молодий художник, студент Львівської національної академії мистецтв Вадим Канащук, чотири роботи якого зайняли гідне місце в експозиції благодійного заходу.

Лоти для аукціону надали і галерея «Єлисаветград», і колектив Кіровоградської міської художньої школи імені О. Осьмьоркіна.

Найбільшим сюрпризом для всіх виявилася робота, подарована родиною любителів мистецтва та колекціонерів Людмилою і Тимуром Сидоренками. Картину заслуженого художника України Сергія Шаповалова «Будинок піонерів», на якій зображено мальовничий куточок Кіровограда, придбали за рекордну суму — 155 тис. грн.

Зібрані кошти вперше будуть спрямовані на потреби пацієнтів Кіровоградського обласного шпиталю, де лікуються і ветерани Великої Вітчизняної війни, і поранені на сході нашої країни українські воїни.

Петро МЕЛЬНИК.
Кіровоград.

ДОВІДКОВО

На першому аукціоні, в 2009 році, кіровоградські благодійники зібрали 27 700 грн. На ці кошти його організатори придбали меблі та техніку для дитячого будинку «Наш Дім». 2010-го на 25 560 гривень закупили набір хірургічних інструментів для обласної дитячої лікарні. 2011-го благодійники зібрали 70 000 грн. на придбання обладнання для гематологічного відділення тієї ж лікарні. Виручені в 2012 році 96 200 грн. організатори передали на обладнання для операційного відділення лікарні, отримали відзнаку Асоціації благодійників України «Сяйво добра» та грант на суму 5 000 грн. У 2013-му виручену на аукціоні найбільшу за його історію суму в 113 000 спрямували на придбання медичного обладнання для обласної дитячої лікарні.

Мистецтво заради миру

Виставку «Мистецтво заради миру» з тридцяти кованих скульптур відомого волинського майстра Віктора Семенюка напередодні Великодня відкрито на другому поверсі Луцького центрального універмагу.

Торік, коли на Донбасі розпочалася антитерористична операція, Віктор Семенюк виставив на аукціон свої скульптури, аби зібрати кошти на підтримку української армії. Про це дізнався теперішній голова Одеської ОДА, уродженець Луцька Ігор Палиця, і викупив для міста унікальну колекцію. Взамін бійці 14-ї окремої механізованої бригади отримали три позашляховики.

Виставка триватиме до кінця квітня.

Максим СОЛОНЕНКО.
Волинська область.

На знімку: у виставковому залі завжди не бракує відвідувачів.

Фото з інтернет-видання «Волинські новини».

Вирок «Доктору Пі» залишили без змін

Псевдолікар і шоумен Андрій Слюсарчук проведе вісім років за ґратами. Апеляційний суд Львівської області залишив вирок Сихівського райсуду без змін.

Випускник ПТУ, який не мав медичної освіти, підробив дипломи лікаря та доктора медичних наук і займався лікуванням хворих. Йому надавали операційні палати та дозволяли проводити складні операції на мозку. Як встановив суд, такі факти мали місце в Бродівській, Чортківській, Славутицькій та Кременецькій районних лікарнях. Після лікування деякі пацієнти потрапили на кладовище.

Андрія Слюсарчука визнали винним у вбивстві через необережність, незаконній лікувальній діяльності та шахрайстві. Заарештували «Доктора Пі» 14 листопада 2011 року, і весь час він знаходився під вартою.

Богдан КУШНІР.
Львів.

Споруджують опорні пункти

У Харкові для укріплення оборони міста почалося зведення взводних опорних пунктів. За словами військового комісара, зараз на стадії завершення будівництво одного з оборонних пунктів у рамках посилення третьої лінії оборони.

Наприкінці квітня почнеться будівництво ще кількох таких пунктів, повідомив в. о. Харківського обласного військкома Юрій Калгушкін. За його словами, це глибокоешелонована фортифікаційна споруда, яка створюється з метою затримати противника. Торік для укріплення першої та другої лінії оборони було побудовано 27 опорних пунктів. Споруди зведені на кордоні із РФ.

За словами в. о. обласного військкома Юрія Калгушкіна, на Харківщині достатньо військ, щоб відбити агресію з боку Російської Федерації та сепаратистів. Триває комплектація загонів самооборони для охорони важливих об'єктів і боротьби з диверсійними групами.

Микола КОСИЙ.
Харків.

Невдовзі з конвеєра зійдуть перші авто

Оголошено про відновлення виробництва на Запорізькому автомобілебудівному заводі. Головний конвеєр запрацює у другій половині квітня, а ще з березня повним ходом тривають роботи у підготовчих цехах.

Йдеться передусім про пресове виробництво, яке має забезпечити необхідний запас деталей для зварювальників. Останні теж уже запрацювали, і починається процес фарбування виготовлених ними кузовів автомобілів. Щодо головних завдань сьогоднішнього дня, то всі сили кинуті на підготовку обладнання до роботи, аби воно забезпечувало випуск автомобілів, котрі відповідали б найвищим критеріям якості.

До сказаного додамо, що через практично відсутній збут, ЗАЗ повністю зупинив роботу у грудні 2014 року. Щодо початку нового виробничого сезону, то на підприємстві не загадують, наскільки довгим він буде. Все залежить від економічної ситуації в державі, багато чого — від курсу долара, а найголовніше — від купівельної спроможності громадян. В умовах уже який рік заморожених зарплат і пенсій (часто вже, дефакто, і знижених) за, водночас, галопуючих базових тарифів, про щось напевне про роботу ЗАЗу говорити ніхто не береться.

Леонід СОСНИЦЬКИЙ.
Запоріжжя.

Додому повернулися без втрат

У Полтаві зустріли уже третю групу демобілізованих військовослужбовців сформованого тут 16-го батальйону територіальної оборони.

Попри холодний пронизливий вітер і дощ, на площу перед адмінбудівлею обласної влади прийшли кількасот небайдужих земляків. І, звісно, рідні, друзі, знайомі понад постійних бійців. Найзворушливішими були перші миттєвості зустрічей із батьками, дружинами, дітьми, коханими біля автобуса **(на знімку).**

Ці мужні чоловіки повернулися з-під міста Щастя. Підступи до нього їм щодня перетворювалися на пекло... У перші хвилини на рідній землі воїни говорили про те, що справжнім щастям вважають можливість зустріти Великдень у родинному колі, а також повернення додому без втрат бойових побратимів зі свого підрозділу. Водночас наголошували: при загостренні ситуації на сході готові знову взяти до рук зброю, щоб уже назавжди вигнати з України окупантів.

Василь НЕЙЖМАК.
Полтава.

Фото автора.

КАЛЕЙДОСКОП ВІСТЕЙ

Ціни запропонували знизити

Житомирське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України рекомендувало п'яти хлібозаводам області переглянути оптово-відпускні ціни на масові сорти хліба і встановити їх на економічно обґрунтованому рівні. До собівартості продукції входять витрати на природний газ, його вартість становить 8900 гривень за тисячу кубометрів. Але постановою Нацкомісії здійснюється державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг і встановлено граничний рівень ціни на природний газ, що реалізується промисловим споживачам на рівні 7200 гривень.

Оксана ЛУК'ЯНЕНКО.
Житомирська область.

Волонтери передали позашляховик

У Чернігові біля козацького храму Святої Великомучениці Катерини урочисто передали ключі від позашляховика комбату батальйону ОУН Миколі Кохановському.

Уживаний автомобіль «Opel» завдяки представникам Чернігівської митниці та волонтерам «Центру підтримки батальйону ОУН і добровольчих формувань» відремонтовано та обладнано для виконання бойових завдань у селі Пісках, що під Донецьком. У складі добровольчого батальйону нині перебуває чимало чернігівців.

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігів.

ЦИФРА

247 млн. грн.

вже виплатили селянам Рівненщини за оренду паїв, це на 80 мільйонів більше від нарахувань попереднього року. Середній розмір орендної плати за гектар внаслідок індексації зріс на триста гривень і становить 1068 гривень за рік. Найбільші площі орендуються у Млинівському, Радивилівському і Дубенському районах.

Олександра ЮРКОВА.

Сироти відвідали військових

Учасники АТО, які проходять реабілітацію у військовому санаторії «Хмільник» на Вінниччині, напередодні Великодня отримали у подарунок пасхальні писанки.

Їх виготовили на майстер-класі у районній бібліотеці Хмільника під керівництвом майстра народної творчості Дмитра Власійчука. Своїми секретами він ділився з сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування.

Після завершення майстер-класу діти з дарунками пішли до військового санаторію.

Віктор СКРИПНИК.
Вінницька область.

Поділилися допомогою

Поляки привезли до Івано-Франківська 13 тонн гуманітарної допомоги. Продукти харчування, одяг, предмети гігієни, дитячі іграшки, адресовані сім'ям військовослужбовців, які зараз перебувають на сході країни. Ще 8 тонн подарованого вирушить на Луганщину у медичний заклад міста Сватове, до дитячого будинку у Сєвєродонецьку та для біженців у Старобільську. Украй необхідне збирала українська громада міста Легніца, долучались і корінні поляки. Це вже п'ята акція, яку організовує представник тамтешнього товариства «Українці в Польщі» Михайло Вітушинський.

Галина БРУХАЛЬ.
Івано-Франківська область.

На Харківщині за зрив та ухилення від мобілізації відкрито 325 кримінальних проваджень (УНІАН)

На свято столичне метро працюватиме довше

У Києві в ніч на 12 квітня метрополітен працюватиме на годину довше і відкриється на Великдень на годину раніше. Про це повідомляє прес-служба Київської міської державної адміністрації з посиланням на КП «Київський метрополітен».

Водночас у районах столиці тривають передсвяткові толоки, в яких, крім комунальних служб, беруть участь чимало небайдужих киян.

«Столичні вулиці — не місце для звалищ. Їх має бути прибрано якнайшвидше. До Великодня Київ повинен блищати», — наголосив очільник міста Віталій Кличко під час однієї з інспекцій столичних районів і вулиць за участю голів райдержадміністрацій Києва. Як зазначили в КМДА, у березні було відремонтовано понад 12 тисяч квадратних метрів київських доріг у восьми районах столиці. Ремонт триває на проспекті Григоренка, вулицях Ахматової, Амурський тощо. Крім того, приводять до ладу територію Труханового острова, щоб влітку кияни могли там комфортно відпочивати.

Вл. інф.

Закарпатські села потрапили до рейтингу унікальних туристичних цікавинок

Міжнародний туристичний портал склав список найунікальніших українських сіл, які варто відвідати туристам. До нього увійшли два населені пункти, розташовані на території Національного природного парку «Синевир».

Рейтинг «Невідома Україна: 19 унікальних сіл» очолило знамените опришківське село Колочава. Це — село десяти музеїв, десятків пам'ятників, мінеральних вод та дивовижної гірської природи. По сусідству розташоване село Синевир, однойменне озеро якого вважається одним із семи природних чудес України. Неподалік — єдиний у Європі Музей лісу і сплаву.

— Навіщо їхати кудись за кордон, коли в Україні є стільки надзвичайних та цікавих місць, які варто і самим побачити, і дітям показати, — переконує потенційних мандрівників працівник НПП «Синевир» Юрій Бабічин.

Василь НИТКА.

Закарпатська область.

На знімку: пам'ятник вівчареві в селі Колочава.

Фото автора.

Палац від руїн відділяють сотні мільйонів гривень

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Ще на початку двотисячних було ухвалено рішення про проведення реставрації палацу. Плани, розповідає член авторського колективу проекту «Реставрація Маріїнського палацу», головний архітектор НДІ «Укрпроектреставрація» Лариса Цеук, були масштабні: заміна інженерних мереж та комунікацій, облаштування підвалу та створення підземного блока з трансформаторною підстанцією та теплопунктом, укріплення фундаменту... За техніко-економічним обгрунтуванням, затвердженим Кабміном, строки виконання робіт мали становити 48 місяців. Початок припав на 2007-й. Та уже за рік роботи фактично зупинилися. «Через брак грошей та фінансову кризу», — пояснює Лариса Цеук. Відтоді фінансування реставрації стало хаотичним та випадковим. Гроші зазвичай надходили під Новий Рік, їх потрібно було швидко «освоювати» і часто роботи, які мають виконуватися влітку, проводилися взимку.

Правдами-неправдами, але чимало таки вдалося зробити, каже Лариса Цеук. «Закінчено укріплення фундаменту, облаштовано підвали, збудовано підземний інженерний блок, підсилено дерев'яні конструкції даху, розпочато роботу з перекладання внутрішніх інженерних мереж», — розповідає архітектор. Та список необхідних до виконання пунктів чималий. І чи буде збережено палац — залежить від фінансування.

ПРЯМА МОВА

«Кошти можна шукати не тільки у бюджеті країни. Є чимало міжнародних фондів, які залюбки зголосилися б взяти участь у відновленні Маріїнського палацу. Гроші в світі є, їх просто необхідно віднайти та спрямувати в правильне русло. Можна було б залучати волонтерів, якби цей об'єкт перебував, приміром, у власності громади міста. Але він належить адміністрації Президента. Тому й ініціатива залучення різних фондів має йти звідти», — каже голова секції історичних міст Українського національного комітету ICOMOS (UNESCO) Олена Олійник.

На початку реставрації ціна питання становила понад 950 мільйонів гривень. За ті 2,5 року, протягом яких велися роботи, було витрачено майже 240 мільйонів. Та архітектори зізнаються: якщо перерахувати кошторис за нинішніми цінами, вартість реставрації може перевалити за мільярд. Але у тому, що це необхідно робити, навіть за умов війни та важкої економічної ситуації в країні, переконані. «Технічний стан фасадів та інтер'єрів на сьогодні аварійний і погіршується з геометричною прогресією», — зізнається Лариса Цеук. Наприкінці 2014-го Маріїнському виділили 20 мільйонів гривень. Грошей вистачило до початку цього року. Відтоді реставраційні роботи на паузі.

Надія на те, що пам'ятку таки буде збережено, у архітекторів є. «У липні минулого року ми підготували звернення до Президента України Петра Порошенка. Дуже раді, що реакція на нього була. Упевнені, що держава займатиметься цією проблемою і спільними зусиллями ми зможемо врятувати палац», — розповів президент Національної спілки архітекторів України Володимир Гусаков.

До слова, ще минулого року в Державному управлінні справами анонсували створення благодійного фонду для відновлення Маріїнського палацу. І, можливо, скоро зелений паркан довкола палацу змінить ретельно підстрижена галявина. А сама будівля з пам'ятки «застою та стабільної безвиході» знову перетвориться на перлину архітектурного мистецтва.

Тетяна ГРАДОБЛЯНСЬКА.

ДОВІДКОВО

Початок будівництва Маріїнського палацу датовано 1744 роком. Зведений на замовлення імператриці Єлизавети за проектом архітектора Бартоломео Растреллі палац відразу став яскравим прикладом стилю бароко з виразними об'ємами та багатою пластикою фасадів.

Перлина біля моря пам'ятає своїх визволителів

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Наприкінці березня 1944 року силами 3-го Українського фронту під командуванням одесита, генерала армії Родіона Малиновського почалася операція з визволення Одеси. «Артилеристам по місту не стріляти, льотчикам місто не бомбити!» — віддав наказ командарм, який дуже любив рідне місто. Було ухвалено рішення вести наступ на Одесу шляхом її охоплення. Першими до північних рубежів міста вийшли війська 8-ї гвардійської армії під командуванням генерал-лейтенанта Василя Чуйкова, а з боку Роздільної проривалася кінно-механізована групаІсси Плієва.

10 квітня, після 907 днів окупації, Одесу повністю визволили. Відтоді цей день — одне із найголовніших свят одеситів.

Кирило ВОРОНКОВ.

Одеська область.

На знімку: марш визволителів біля Оперного театру. 10.04.1944.

Фото надано автором.

Обласний бюджет подає надію

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Так, на останній сесії затвердили нову редакцію міської програми підтримки учасників АТО і членів їхніх родин «Сім'я героя».

— Погодили виділити 44 мільйони на придбання десяти тролейбусів, — зазначив перший заступник міського голови Анатолій Крупський. — Один мільйон — на нову оргтехніку районним управлінням праці та соцзахисту населення для оперативного надання послуг з оформлення субсидій. Майже два мільйони гривень передбачено на проведення ремонту в трьох дитсадках, які не працюють.

П'ятнадцять мільйонів гривень, які місто інвестує у комунальне підприємство «Коменергосервіс», дадуть змогу реконструювати теплопункти з проведенням енергоощадних заходів і встановити майже вісімдесят приладів обліку тепла в житлових будинках.

Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.

Дніпропетровська область.

НАМ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, ЩО...

...водії «швидких» стануть санітарами

Водії, які працюють у севастопольському Центрі екстреної медичної допомоги і медицини катастроф, самі попросили про допомогу у журналістів, запросивши представників ЗМІ на «летючку». Приводом стали умови нового трудового договору. За словами водіїв, їх змушують виконувати, крім основної, ще й роботу санітарів.

«Ми повинні ходити на виклики. Допомагати лікарям, носити апаратуру і хворих».

«Залишаєш машину, ідеш на виклик. Машину можуть обікрасти, ту ж апаратуру поцупити. У договорі вказали, що це вони «повісять» на мене».

Непоодинокі випадки, коли на екіпажі «швидких» нападають наркозалежні.

Водії також скаржаться на поганий технічний стан автомобілів: через брак грошей не працюють «мигалки» і сирени.

Торік влітку зарплата водія севастопольської «швидкої» була майже 20 тисяч рублів. Тепер, з подвоєнням обов'язків, платять 11—12 тисяч. У трудовому договорі зафіксовано оклад 5,5 тисячі.

Микола МАГДИЧ.

Севастополь.

...народився один із найрідкісніших оленів

Радісна подія у заповіднику Асканія-Нова на Херсонщині. Тут з'явився на світ молодий олень Давида — представник одного з найрідкісніших на Землі видів копитних, які свого часу мешкали в Китаї, а нині залишилися переважно в зоопарках світу. Директор заповідника Віктор Гавриленко каже, що оленятко швидко набирає вагу. Десять оленів Давида з Асканії-Нова мешкають в окремому закритому вольєрі. І зовсім ручні. Вони близько підходять до відвідувачів, тож унікальних тварин можуть побачити всі охочі.

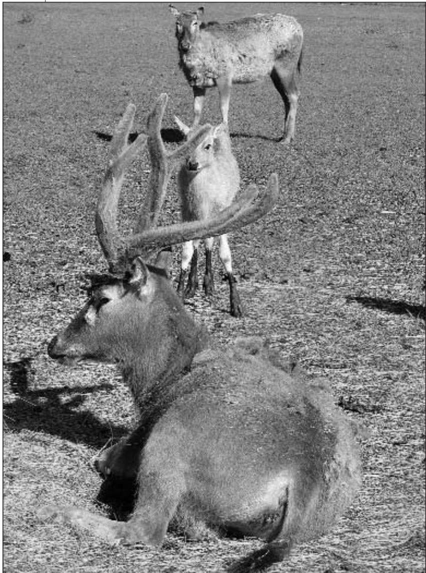

Сергій ЯНОВСЬКИЙ.

Херсонська область.

Фото Віктора ГАВРИЛЕНКА.

...визначили лауреата премії

Цьогорічним лауреатом Рівненської обласної премії імені Ігоря Свєшнікова став старший науковий співробітник відділу охорони культурної спадщини комунального закладу «Рівненський обласний краєзнавчий музей» Рівненської обласної ради Олексій Войтюк. Він реставрував 950 експонатів наукового фонду краєзнавчого музею та археологічного центру «Пересопниця».

Премію імені Ігоря Свєшнікова — відомого археолога, дослідника Берестецької битви 1651 року, доктора історичних наук — було засновано Рівненською облрадою для відзначення кращих спеціалістів у галузі охорони та збереження пам'яток історії, культури та архітектури, **нагадує прес-служба Рівненської обласної ради**.

Працівники баз та складів Міноборони пройдуть позачергову переатестацію та перевірку на «поліграфі» (Урядовий портал)

Прикарпатські психологи просять журналістів не популяризувати випадки суїцидів, тому що підлітки зосереджують увагу на цій темі, *повідомляє кореспондент Галина Брухаль*

Двохсотріччя з дня свого заснування відсвяткувала найстаріша херсонська гімназія № 20 імені Бориса Лавреньова. Вітали її педагогів велика група депутатів міськради на чолі із міським головою Володимиром Миколаєнком — як з'ясувалося, всі вони у різні роки тут училися, *передає наш власний кореспондент Сергій ЯНОВСЬКИЙ*

Учених закликають об'єднувати зусилля

Інтерв'ю президента Національної академії наук України академіка НАН України Бориса Євгеновича Патона

— Борисе Євгеновичу, сьогодні в суспільстві виникає багато запитань з приводу діяльності Національної академії наук України. Її закидають застарілу організацію, відсутність наукових проривів... Яка ж ситуація насправді?

— Справді, останнім часом до Національної академії наук прикута певна увага. Але, на жаль, така зацікавленість здебільшого викликана зовсім не розумінням вирішального значення науки для розвитку суспільства.

Академія — це величезний механізм, у структурі якого близько 170 наукових установ, працює майже 40 тис. чоловік.

Так, у нас є свої історично усталені і незмінні традиції. І можу сказати, що вони є цілком виправданими. Академічна система організації науки випробувана часом, вона завжди була і залишається зараз досить ефективною. Її основна перевага — змога швидко організувати міждисциплінарні дослідження на нових сучасних напрямах науки, об'єднати зусилля вчених різних інститутів на розв'язання актуальних комплексних проблем технологічного, соціально-економічного або культурного характеру. До речі, академії наук, до складу яких входять провідні вчені та водночас дослідницькі інститути, або близькі до них структури з назвами товариств, національних центрів тощо, працюють і добре працюють у багатьох країнах світу, в тому числі й в Європі.

А що стосується наукових проривів. Так, результатів дійсно проривного характеру у нас все ще обмаль. Але є й чимало свідчень визнання світовою науковою спільнотою чільних позицій учених Академії на певних наукових напрямах. Наведу лише декілька прикладів останнього часу. Так, саме нашим науковцям належить пріоритет у побудові теорії електронних властивостей графену, що послужило поштовхом для експериментального створення цього унікального матеріалу. Вчені Академії стали співавторами ще одного з найвидатніших наукових відкриттів XXI століття — встановлення існування бозона Хіггса. До речі, багаторічна плідна участь наших фахівців у модернізації Великого адронного колайдера, підготовці та здійсненні експериментів на ньому відіграла неабияку роль у підписанні два роки тому Угоди про надання Україні статусу асоційованого члена ЦЕРН — Європейської організації ядерних досліджень.

Свідченням високого рівня досліджень учених Академії на багатьох сучасних напрямах науки є також їх активна інтеграція в програми Єврокомісії. Так, у рамках Сьомої рамкової програми ЄС, так званої РП 7, наші інститути виконали 92 спільні проекти з колегами з усіх європейських країн. Це вдвічі більше, ніж у попередній програмі РП 6. І нещодавнє підписання Угоди про асоційоване членство України в програмі ЄС «Горизонт 2020» відкриває перспективи подальшого і суттєвого розширення міжнародної співпраці наших науковців. У цілому, хотів би підкреслити величезну роль міжнародного наукового співробітництва. Активна участь у спільних проектах і програмах провідних зарубіжних наукових центрів, фондів тощо дозволяла та дозволяє вченим Академії проводити роботи на унікальному обладнанні, мати доступ до світових баз даних, отримувати і безпосередню фінансову підтримку своїх досліджень. Все це за існуючих умов дуже і дуже важливо.

— У зв'язку з цим ще одне гостре на сьогодні запитання — співпраця з російськими вченими? Чи можлива вона зараз та чи взагалі доречна?

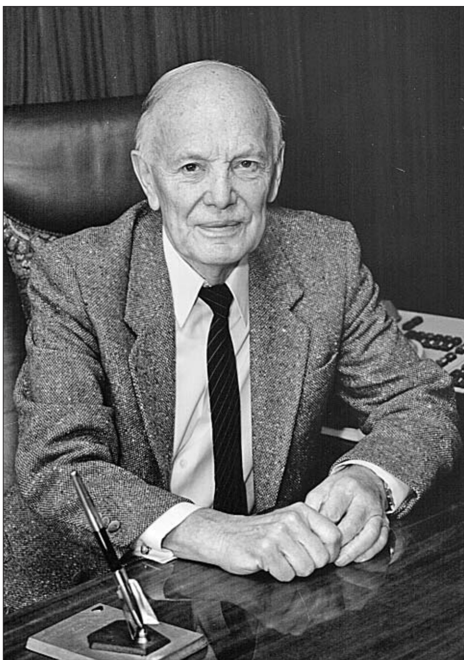

— Дуже складне запитання. Це питання не тільки патріотизму, а й етики і моралі. Але наука — особлива галузь людської діяльності. Співпраця наших учених із російськими колегами завжди була дуже ефективною та взаємовигідною. Це, зокрема, переконливо засвідчили результати конкурсів на виконання спільних наукових проектів, які у 2006 році були започатковані Національною академією наук України та Російським фондом фундаментальних досліджень. Усього таких конкурсів було проведено чотири, і кожного разу вони викликали величезний інтерес серед науковців України та Росії. І головне — результатами виконання проектів стали справді вагомі наукові дослідження, понад 1000 наукових праць у високорейтингових вітчизняних і зарубіжних наукових виданнях, близько 30 патентів на винаходи.

Безумовно, події у Криму та на сході нашої країни поставили всіх українських учених перед питанням щодо можливості їх участі у спільних українсько-російських програмах і проектах. Ці події вже призвели до суттєвого зменшення інтенсивності обміну науковою інформацією, участі у спільних з російськими колегами конференціях і семінарах тощо, і, в цілому, до певного призупинення співробітництва. Зокрема, наша Академія не оголошувала минулого року нові чергові конкурси спільно з Російським гуманітарним науковим фондом, а також з Сибірським відділенням РАН. Ми також не відкривали у поточному році фінансування спільних проектів, відібраних раніше за конкурсом із вже згаданим Російським фондом фундаментальних досліджень. Таких проектів близько 60, і зараз опрацьовується питання щодо можливості фінансування української частини робіт для завершення відкритих нашими установами тем НДР без залучення російських партнерів.

Слід також підкреслити, що

Академія не брала і не бере участі у військово-технічному співробітництві з російськими організаціями.

Водночас хотів би зазначити і таке. Значна частина російських науковців, з якими ми співпрацюємо, — цілком адекватні люди. У приватних розмовах вони, як свідчить чимало українських виконавців спільних проектів, висловлюють і розуміння ситуації, що склалася, і співчуття Україні. На нашу думку, професійні та ділові контакти науковців України та Росії треба розглядати як один з дієвих механізмів формування довіри між науковими спільнотами країн, неформальний засіб незалежної комунікації з російським громадянським суспільством в умовах інформаційної війни.

— За кордоном наука вважається запорукою інноваційного розвитку та технологічного прогресу держави. Які причини стримують реалізацію наукового потенціалу в Україні?

— Справа в тому, що, хоч як прикро, за всі роки незалежної України наука та інноваційний розвиток ніколи не були, не на словах, а на ділі в числі державних пріоритетів.

Певне посилення уваги сталося лише з 2004 року, але припинилося з початком фінансово-економічної кризи 2008-2009 років. Саме в цей короткий відрізок часу Академія мала змогу завдяки державній підтримці розпочати централізовану закупівлю за кордоном сучасного наукового обладнання, започаткувати важливі цільові наукові програми, запровадити конкурси наукових і науково-технічних інноваційних проектів. Відбулася й певна стабілізація нашого кадрового потенціалу, а по окремих його показниках ми мали хоча й невеликі, але позитивні зрушення. Цей запас міцності відчувається й досі.

Але, на жаль, починаючи з 2010 року Академія, як і вся наукова сфера країни, отримувала підтримку з боку держави, насамперед фінансування з держбюджету, за так званим залишковим принципом. Не були створені і всі необхідні умови для розвитку інноваційної діяльності у виробничій сфері. Це суттєво обмежувало позабюджетні надходження до наукових установ. Фінансування науки нижче за 0,3% ВВП є критичною позначкою та призводить до руйнівних наслідків. А зараз, у 2015 р. цей показник в Україні становить 0,2% ВВП.

Обсяги впровадження розробок наших учених далеко не повною мірою відповідають наявному потенціалу академічних інститутів.

Основними причинами цього є низький рівень реального попиту в Україні на науково-технологічну продукцію, відсутність інвестицій в інноваційну сферу, зокрема практики венчурного фінансування перспективних проектів, які можуть давати значний економічний ефект. Наведу лише один, але типовий приклад. Вченими Інституту чорної металургії розроблено новий раціональний процес глибокого очищення чавуну від сірки. Ця розробка не має рівноцінних аналогів у світі. І ось уже декілька років її висока ефективність і економічність підтверджується при модернізації металургійної галузі Китаю! На понад 30 металургійних комбінатах цієї країни за українською технологією споруджено і освоєно комплекси з сумарною річною потужністю близько 100 млн. тонн на рік рафінованого чавуну. В нашій державі ця технологія лише нещодавно зацікавила вітчизняних підприємців. На меткомбінаті «АрселорМіттал Кривий Ріг» розпочалися роботи зі створення аналогічних потужностей рафінування.

Але все ж таки приклади широкомасштабних впроваджень в Україні ми маємо. Так, економічний ефект від застосування на вітчизняних вугільних шахтах розробленої нашими вченими технології опорно-анкерного кріплення гірничих виробок і рекомендацій «ноу-хау» по схемах розташування анкерів становив у останні п'ять років понад 70 млн. грн.

Забезпечується дія та систематичний науковий супровід ліцензійних договорів на використання високопродуктивних сортів озимої пшениці селекції фахівців Академії. Загальна кількість таких договорів сягнула майже трьох тисяч. Це дає змогу засівати цими сортами понад 1,75 млн. га посівних площ, а зібраний врожай майже повністю покриває потреби України у продовольчому зерні.

Рахунок проведених хірургічних операцій з використанням технології високочастотного електрозварювання живих тканин вже йде на тисячі. Унікальність цієї технології, її головні переваги полягають у меншому травмуванні тканин, відсутності опіків, значному скороченні крововтрат і, як наслідок, швидшому одужанні.

Хотів би у цілому відзначити, що академічні установи спрямовують значні зусилля на інноваційне оновлення такої соціально значущої сфери, як охорона здоров'я та медицина. Так, перелік лікарських препаратів, так би мовити, академічного походження, таких, як феназепам, аміксин, гідазепам, медихронал поповнився корвітином, ефективним протиінфарктним препаратом, яким на цей час проліковано вже більш як п'ять тисяч хворих.

— Якими є пріоритети діяльності Академії на найближче майбутнє?

— Учені Національної академії наук завжди могли, і це підтверджує вся її багаторічна історія, підпорядковувати свій науковий пошук вирішенню тих гострих і складних завдань, які час висував перед державою.

І зараз Академія зосереджує свої зусилля саме на таких завданнях.

З 2015 року ми започатковували цільову програму досліджень і розробок з проблем підвищення обороноздатності і безпеки держави.

При всій обмеженості бюджетного фінансування на цю програму вдалося спрямувати 25 млн. грн. на поточний рік.

Безумовно, будуть продовжені вкрай актуальні зараз дослідження та розробки з проблем енергетичної безпеки України, підвищення енергоефективності та енергоощадності. Як і в усі останні роки зусилля докладатимуться також для розв'язання гострої для України проблеми інноваційного оновлення такої соціально значущої сфери, як охорона здоров'я і медицина. Тут є чимало вагомих напрацювань у різних наукових напрямах — від інтелектуальних інформаційних технологій до молекулярних і клітинних біотехнологій та нанобіотехнологій.

Нарешті, надзвичайної ваги набули питання побудови правової держави, утвердження демократичних цінностей, мовної та регіональної політики, міжнаціональних і міжетнічних відносин. Відповідні дослідження і, головне, високий рівень науково-експертної діяльності з цих питань є важливим пріоритетом усієї сфери соціогуманітарних наук в Академії.

Є й інші пріоритети діяльності Академії у наступний період. Про розвиток міжнародної наукової співпраці вже йшлося. Чимало завдань, в тому числі пов'язаних з проблемами кадрового потенціалу, залучення наукової молоді, оцінювання діяльності наукових установ, оптимізації їх мережі та структури тощо, в цілому подальшого удосконалення діяльності визначені у Концепції розвитку Національної академії наук на 2014-2023 роки. І активна робота з реалізації цієї Концепції є вкрай необхідною.

Розмову вела Марія ПРИЗІГЛЕЙ.

П'ята річниця катастрофи під Смоленськом

Цього дня п'ять років тому борт №1 Польщі розбився, заходячи на посадку на оповитий туманом військовий аеродром «Сєверний», під Смоленськом. Загинули всі — глава держави, перша леді та ще 94 особи — головним чином високого рангу державні діячі (парламентарії, верхівка польської армії), головні військові капелани різних конфесій, а також члени родин жертв сталінського терору, які летіли на вшанування пам'яті польських офіцерів, розстріляних НКВС у 1940 році в Катинському лісі.

Трагедія, що продовжує ділити

Хоча минуло багато часу, крапку в справі смоленської трагедії ще не поставлено. Слідчий комітет Російської Федерації досі відмовляється передати Польщі найважливіші речові докази — фрагменти літака та бортові самописці, посилаючись на потреби слідства, яке все ще триває.

Справедливості ради слід констатувати, що не завершили розслідування і польські слідчі органи, яким доводиться працювати подекуди на копіях доказової бази, по які фахівці змушені їздити до Москви. 27 березня польська Головна військова прокуратура висунула обвинувачення двом військовим авіадиспетчерам «Сєверного»: одному — «у створенні безпосередньої загрози катастрофи в повітряному просторі», а другому — «у ненавмисному спричиненні катастрофи», що за законодавством РП передбачає покарання у вигляді позбавлення волі на строк від 6 місяців до 8 років. На це Слідчий комітет РФ відреагував заявою, що у діях диспетчерів контрольної вежі прокурори не знайшли жодних порушень. У Польщі такі колізії праві сили використовують, для підживлення у частини суспільства віри в «теорію замаху». Особливо вони активізуються напередодні чергових річниць.

Нові–старі прочитання самописців

Проте цьогорічне вшанування пам'яті жертв Смоленської катастрофи проходить під дещо іншим знаком. За три дні до роковин суспільство сколихнула поява чергової порції сенсацій у вигляді (не першого) витоку інформації з Варшавської окружної військової прокуратури. Цього разу щодо наявності в матеріалах слідства доповнених розшифрувань чорних скриньок президентського ТУ-154М. Дослідження, проведені експертами з використанням сучасних цифрових методів, дали можливість прочитати на 30—40 відсотків даних більше. З них випливає, що, всупереч зробленим у попередні роки висновкам, мікрофон у кабіні пілотів записував голоси виключно людей, які в ній перебували. Тобто пристрій не міг записувати звуки поза межами кабіни. А це змінює інтерпретацію трагічних подій. Виходить, командувач польських ВПС все-таки знаходився поруч із пілотами до моменту катастрофи, а керівник протокольного відділу настійно рекомендував пробувати приземлитися. За 20 хвилин до катастрофи в кабіні панував безлад, зареєстровано сім спроб відновити тишу та одне прохання стюардеси до генерала, щоб той вийшов.

В принципі, ці дані не йдуть урозріз з висновками польської державної комісії з питань розслідування авіакатастроф щодо «не стерильності» кабіни (через появу там третіх осіб) та «опосередкованого тиску» генерала на екіпаж, і навіть можуть вважатися такими, що підтверджують оцінки російських слідчих. Зокрема, через призму цієї стенограми в кращому світлі можуть бути представлені диспетчери, які за 17 хвилин до катастрофи попереджають борт, що «немає умов, щоб прийняти літак», а за шість хвилин до зіткнення — дають ввідну щодо відходу на другий захід на висоті 100 метрів. Тож прихильники «теорії смоленського замаху» заявляють, що такі інформаційні «вкидання» можуть робитися за сценаріями Москви.

Недружній обмін пам'ятниками

Якби не поява стенограми, на першому плані в дискусіях навколо п'ятої річниці, поза сумнівом, було б інше спірне питання — йдеться про пам'ятник жертвам смоленської катастрофи. Що стосується місця цьому монументу у Варшаві, то точки зору розійшлися навіть у середовищі родин загиблих. Одні вважають, що це має бути виключно територія навпроти президентського палацу. Інші — підтримують аргумент, що біля резиденції глави держави він не вписуватиметься в архітектурний ансамбль, і погоджуються на пропоновану головним архітектором міста ділянку неподалік. Вирішити спірне питання має міська рада, яка повинна ухвалити рішення щодо виділення місця під пам'ятник. Це дасть формальну підставу меру Варшави оголосити конкурс на проект «смоленського пам'ятника», ідею якого підтримує 61 відсоток поляків (при 30 відсотках тих, котрі не хочуть його встановлення).

Водночас між поляками немає протиріч у справі іншого «смоленського пам'ятника», який мав постати на місці катастрофи ще 2013-го, що обіцяв особисто Володимир Путін. Але російська сторона всіляко відтягувала видачу остаточного дозволу на його спорудження. Серед аргументів була, зокрема, вимога Москви зменшити розміри пам'ятника зі 100 до 40 метрів, бо інакше «його реалізація буде неможлива з технічної точки зору, оскільки порушувала б принципи безпеки автомобільного руху». Проте це була лише прелюдія. Свою справжню вимогу росіяни оголосили в березні цього року — «смоленський пам'ятник» взамін на будівництво у Кракові монументу червоноармійцям, які потрапили в полон в ході більшовицько-польської війни 1920 року і, за ідеологічними постулатами Кремля, «зазнали екстермінації» з боку поляків (хоча документи Червоного Хреста свідчать, що масова смертність червоноармійців у таборах для військовополонених була наслідком епідемій). Однак щодо цього питання поляки усіх політичних орієнтацій єдині — «шануємо і утримуємо в належному стані солдатські могили незалежно від країни походження похованих, але не можемо ставити пам'ятників більшовицьким агресорам, так само як не встановлюємо пам'ятників гітлерівським окупантам».

Тож багатовекторне протистояння навколо різних аспектів смоленської катастрофи триває...

Іван КОЗЛОВСЬКИЙ.
Варшава.

ДО РЕЧІ

Цими днями Європа відзначає 75-ті роковини катинського злочину. Щоби віддати шану тисячам польських військовополонених, яких 75 років тому знищив сталінський режим, до заповідника «Биківнянські могили», що під Києвом, учора прибули президенти України та Польщі — Петро Порошенко і Броніслав Коморовський.

Нагадаємо, у вересні 1939 року в радянському полоні опинилося кільканадцять тисяч польських офіцерів, більшість із яких знищили енкаведисти у різних спецтаборах та центрах, що розташовувалися на території СРСР, у тому числі в Києві, Харкові та, ймовірно, у Херсоні. Наймасовішим виявився «катинський розстріл» у квітні 1940 року (поблизу Смоленська, РФ), під час якого вбили 21 852 військовополонених. 16 квітня 2012 року Європейський суд з прав людини у Страсбурзі визнав Катиньську трагедію воєнним злочином, що був скоєний СРСР під час Другої світової війни.

Учасники акції вшанування у Биківнянському лісі з прапорами України та Польщі.

Фото Михайла ПАЛІНЧАКА (прес-служба Президента України).

США перемогли чи програли в іранській угоді?

ОГЛЯД ПРЕСИ

Минулий тиждень не остудив запал дебатів у США навколо досягнутих у Лозанні угод щодо іранської ядерної програми. Це одна із найгарячіших тем як у пресі, так і на політичній арені — від Капітолійського пагорба до стартових колодок на біговій доріжці передвиборних перегонів 2016 року.

Хор критики звучить потужно. Тон тут задають члени Республіканської партії і консервативні коментатори, котрі обвинувачують адміністрацію президента Обами у відсутності належної твердості на перемовинах і згоді на невиправдані поступки. З точки зору таких критиків, які часто цитують прем'єра Ізраїлю Біньяміна Нетаньяху, іранська угода — це чистий програш американської зовнішньої політики.

Водночас в угоди є і багато прихильників. Вони вважають, що дипломатам удалося добитися великих поступок від Ірану, і хоча угода неідеальна, вона може запобігти новим кризам на Близькому Сході. Показово, що, згідно з оприлюдненим у середу опитуванням, 31 відсоток республіканців у Конгресі готові підтримати угоду. У **журналі New Yorker** Джон Кассіді пише, що успіх у Швейцарії засвідчує: Америка почала використовувати більш виграшну модель у зовнішньополітичній грі.

Цікавий у цьому контексті погляд експерта з техаського центру геополітичних досліджень «Стретфор» Рева Балло. «Чому Росія опинилася в програші в угоді Іран—США» — під таким заголовком його стаття була опублікована на головній сторінці авторитетного **бізнес-сайту Marketwatch.com.** Балло виходить із того, що підтримка стану ворожості між Вашингтоном і Тегераном було вигідна Кремлю: така напруженість заважала США приділяти пильнішу увагу пострадянському простору, включаючи Україну. Хоча Росія і вдає, що підтримує угоди, пише автор, особливого ентузіазму Кремль не відчуває, адже завдяки потеплінню в США виявиться однієї проблемою менше на Близькому Сході й одночасно більше можливості «зосередитися на російській периферії».

Іранська угода, вважає Балло, вдарить і по економічних інтересах Москви, і не тільки тому, що зняття санкцій може стримати зростання цін на нафту. Автор стверджує, що Росії буде складніше використовувати поставки природного газу як важеля тиску на Європу. Коли Путін погодився дати Україні газ за зниженими цінами, пише Балло, «він, імовірно, пішов на цей крок, розуміючи, що занадто жорстка позиція Росії тільки стимулюватиме подальші інвестиції в будівництво трубопроводів у південно-східній Європі, і тим самим прискорить падіння впливу Росії у сфері енергоносіїв».

Схожих висновків дійшов і американський експерт з геополітичних питань Хідетоші Азума з організації «Проект Безпека Америки» (Вашингтон). У статті, опублікованій у **виданні Eurasia Review,** він пише, що розрядка з Тегераном дозволить США перерозподілити ресурси для вирішення української кризи. На думку автора, зближення між США й Іраном може сприяти подальшому зростанню військової участі Вашингтона в розв'язанні українського конфлікту, в тому числі й у питанні постачання озброєнь для України.

Олександр ТАУКАЧ.
Нью-Йорк.

ПЛАНЕТА

Сенцову продовжили термін арешту

Лефортовський районний суд міста Москви продовжив строк арешту українському режисерові Олегу Сенцову до 11 травня. Остаточне обвинувачення слідство йому пред'явить сьогодні. У судовій промові Сенцов наголосив, що не згоден із клопотанням слідчого про продовження утримання під вартою, бо не представлено жодних доказів організації ним терактів або участі в таких. Сенцов упевнений, що отримає двадцятирічний строк тюремного ув'язнення, але заявив, що йому не страшно, «бо я знаю, що епоха правління кривавого карлика у вашій країні закінчиться раніше», **повідомляє УНІАН.**

У ЄС після заяв, що пролунали з Косово, з'явився новий головний біль

«Албанія і Косово обов'язково об'єднаються в рамках ЄС або ж у певний інший спосіб. Цьому вже не можна запобігти», — заявив у Приштині місцевому телеканалу «Клан Косово» прем'єр-міністр Албанії Еді Рама.

«Перший і найкращий варіант майбутнього злиття — це спільна інтеграція в Європейський Союз. Але, якщо Брюссель продовжить блокувати євроінтеграцію Косово, те дві країни будуть змушені об'єднатися класичним способом», — наголосив глава албанського уряду.

Міністр закордонних справ Косово Хашим Тачі, доповнюючи виступ Рами, зазначив, що це не погроза й не шантаж Брюсселя, високопосадовці якого ігнорують бажання косоварів інтегруватися в євроатлантичний простір.

Ці заяви спричинили різку реакцію в Белграді. Директор урядового Бюро Сербії у справах Косово й Метохії Джурич назвав це небезпечним закликом до перекроювання кордонів на Балканах. Він додав, що на будинку Еді Рама в Тирані безперешкодно майоріє прапор Великої Албанії, до меж якої включено Косово, Центральну Сербію, частини Македонії, Греції і Чорногорії. «І цей волаючий факт не повинен залишитися поза увагою міжнародної спільноти», — заявив Марко Джурич.

У Брюсселі теж негативно відреагували на висловлювання албанського прем'єра й косовського міністра закордонних справ. «Заява прем'єр-міністра Албанії Еді Рами й міністра закордонних справ тимчасових органів влади в Приштині Хашима Тачі про об'єднання Албанії та Косово є неприйнятною провокацією і суперечить політиці співробітництва в регіоні», — сказала в середу прес-секретар верховного представника ЄС з іноземних справ і політики безпеки Федеріки Могеріні Майя Коциянчич. Вона додала, що Західно-Балканський регіон має європейську перспективу, яка підтверджена на вищому рівні. «Ми очікуємо, що всі країни регіону вестимуть політику примирення, встановлюватимуть добросусідські відносини й прагнутимуть до співробітництва. Усі провокаційні висловлення, які відхиляються від цієї політики, є неприйнятними», — наголосила Майя Коциянчич.

Деякі сербські ЗМІ нагадують, що ідея створення «Великої Албанії» була сформульована албанськими інтелектуалами ще в XIX столітті. Вона передбачає об'єднання всіх територій, де кількість албанців, які мешкають там, перевищує державоутворюючу націю. Сучасні ідеологи «Великої Албанії» і вважають такими райони на північному заході Македонії, півдні Чорногорії і Сербії, у тому числі Косово, півночі Греції. Як перший крок вони розглядають злиття Косово та Албанії, до котрих потім мають приєднатися всі регіони Балкан, населені албанцями.

До речі, останні опитування громадської думки свідчать, що цю ідею підтримують понад 80 відсотків населення Косово, більш як 70 відсотків жителів Албанії, а також понад половину македонських албанців.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

Нідерланди розсекретили більшу частину (569) документів у справі катастрофи «Боїнга» на Донбасі (RTL Nieuws)

Споживач має право на отримання необхідної, доступної, достовірної і своєчасної інформації про продукцію, що забезпечує можливість її свідомого і компетентного вибору. Інформація повинна бути надана споживачу до придбання ним товару чи замовлення роботи (послуги).

(Закон України «Про захист прав споживачів», ч. 1 ст. 15)

Куснув буханця — позбувся зуба

ПОДВІЙНИЙ УДАР

Вибираючи хліб до столу, українці віддають перевагу невеликим приватним пекарням — якість «продукту номер один» у них краща та й шлях від печі до прилавка коротший. Але в бочці меду завжди знайдеться і ложка дьогтю. У цьому переконався 59-річний інвалід другої групи з міста Гола Пристань Дмитро Костюк. Після дегустації свіжого хліба йому знадобилися послуги стоматолога.

«Замінована» випічка

Хліб із сюрпризом він купив у сусідньому магазині. «Надибав там формовий буханець «Шевченківського» за 7 гривень 25 копійок від одного з наших приватників», — пригадує споживач. — Пообідали з дружиною та й півбуханця з'їли, а решту на завтра залишили. Сів я знову до столу, відрізав шматок хлібини, і як куснув — щось тріснуло. Відчуваю на язику щось тверде, дістаю половину зламаного переднього зуба й велику алюмінієву заклепку завширшки майже шість міліметрів».

Поніс знахідку до пекарні, яка постачає хліб до магазину. Технолог ту заклепку впізнала одразу: каже, це з кріплення форм для випічки. «Але стосовно грошей на стоматолога (замість зуба в щелепі гострий уламок стирчить!) порадила побалакати із власником — його на той час не було, — розповідає Дмитро Костюк. — Приходжу вдруге, а власник нічого й чути не хоче: хто, мовляв, доведе, що той хліб і та заклепка саме з моєї пекарні? Навіть вибачень я від нього не почув».

Цілком здоровий колись зуб, який не витримав знайомства з металевим «доповненням» до буханця, тепер треба видаляти й замінювати протезом. Але якщо не чекати пільгової черги, а робити операцію зараз, то коштуватиме вона понад тисячу гривень. А інвалідові таких грошей взяти ніде, бо його жалюгідної пенсії у 1056 гривень тільки на харчі й комірне ледь вистачає. Була надія, що з винуватцями халепи знайдеться спільна мова і вони відшкодують витрати, яких з їхньої вини й зазнав чоловік. Та ті зробили вигляд, наче вони ні при чому, і замість стоматолога довелося звертатися до Державної інспекції з питань захисту прав споживачів Херсонщини. Там Дмитра Костюка відфутболювати не стали, але зауважили, що довести провину виробника буде не так і легко.

За небезпечний товар заплатить виробник

— Схожі справи у нашій практиці були. Свого часу мешканець Білозерського району області скуштував ковбасу місцевого виробника і пошкодив зуба через добрячий шматок кістки, що застряг у фарші. Тоді власник підприємства також викаблучувався й вимагав довести, що кістка знайшлася саме в його ковбасі, — пригадала начальник відділу ринкового нагляду Інспекції з питань захисту прав споживачів Херсонщини Світлана Лібус. — Та під час перевірки виробництва виявили купу серйозних порушень, і бізнесмен сплатив постраждалому і за протезування, і за моральну шкоду. До суду доводити не захотів, бо розумів, що процес програє — вітчизняне законодавство досить чітко регламентує відповідальність за продаж товарів і продуктів, небезпечних для здоров'я.

Найпереконливішим підтвердженням купівлі «металізованого» буханця для Дмитра Костюка був би, звичайно, касовий чек. Але магазин, де він його придбав, працює на єдиному податку, і чеків там не видають. Проте шанси виграти позов в інваліда є. Свідки знайдуться, та й залишки того самого буханця він зберіг. А для експертизи не проблема визначити, чи був у ньому наявний шматок алюмінію і коли він туди потрапив — під час випікання хліба чи потім. Тож для відновлення справедливості просто знадобиться більше часу. А якщо суд стане на бік інваліда, то власник пекарні дуже пошкодує, що одразу не знайшов спільної мови з покупцем.

Прикра історія, яка сталася із мешканцем Голої Пристані, — зайве нагадування споживачам про необхідність вимагати чек навіть на дрібні покупки. Ще недавно хліб такою покупкою і був, тож про касові чеки на неї пересічний люд не турбувався. Та тепер, як ми бачимо, і ціну на випічку низькою назвати язик не повернеться, і на її якість дедалі більше нарікань. На Херсонщині контролюючі органи фіксують і факти порушення технології виробництва, і кричущі випадки обману покупців, коли хлібина чи батон виявляються легші на 50—100 грамів, ніж за стандартом. Найчастіше такими «помилками» грішать у супермаркетах, де торгують «елітною» випічкою власного виробництва, що значно дорожча за «заводський хліб».

Сергій ЯНОВСЬКИЙ.

Херсон.

Мал. Миколи КАПУСТИ.

ЦИТАТА

«У разі порушення законодавства про захист прав споживачів суб'єкти господарювання сфери торговельного та інших видів обслуговування, в тому числі ресторанного господарства, несуть відповідальність за... виготовлення або реалізацію продукції, що не відповідає вимогам нормативних документів, нормативно-правових актів стосовно безпеки для життя, здоров'я та майна споживачів і навколишнього природного середовища — у розмірі трьохсот відсотків вартості виготовленої або одержаної для реалізації партії товару, виконаної роботи, наданої послуги, але не менше двадцяти п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а в разі, коли відповідно до закону суб'єкт господарської діяльності не веде обов'язкового обліку доходів і витрат — у розмірі п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян»...

Пункт 1 статті 23 Закону України «Про захист прав споживачів».

Петрушка як предмет декору і реклама як рушій обману

КНИГА ВИДАТКІВ

Коливання долара, до якого прив'язані ціни на імпортний продукт, змусило продавців запровадити нестандартні цінники. Вартість товару в деяких крамницях тепер позначають у валюті. Та й узагалі, із ціноутворенням у нас суцільні проблеми. Пересічному споживачеві важко збагнути, чому деякі товари щоденного вжитку потроху перетворюються на предмети розкоші.

Банальні миючі засоби — мило, пральні порошки та шампуні — дорожчають мало не з кожною закупкою. **Як інформує наш чернівецький власкор Сергій СУЛИМА**, продавці розповідають: раніше, коли долар та євро влаштовували рекордні стрибки, вони були змушені переписувати цінники щодня. Коли це їм набридло, почали позначати вартість у валюті. Такого принципу дотримуються реалізатори одягу, взуття, косметики і парфумерії. Якщо покупець вирішить придбати товар, ціну в доларах чи євро переведуть у гривні за курсом, встановленим у день покупки. За таким само принципом у Чернівцях пропонують розраховуватися і відвідувачам косметичних салонів, оскільки різноманітні маски, креми та інший супутній товар теж закуповується за валюту і змінює гривневу вартість відповідно до курсу.

Девальвація вплинула і на «товари для краси», і на товари для комфорту, кажуть столичні продавці. Зокрема, істотно здорожчали скляний та керамічний посуд, скатертини, рушники, килими та інші ознаки домашнього затишку. Створити його за рахунок квітів теж непросто: порівняно з минулим роком, через коливання валютного курсу, істотно додали в ціні і рослини у вазонах, і зрізані троянди, гвоздики чи гербери. Продавці пояснюють: ціни на голландські квіти прив'язані до курсу євро, а на українські — до долара, тому що саме за «зелені» закуповують добрива, якими їх підживлюють у наших теплицях...

Вочевидь, тим самим пояснюються і космічні ціни на вітчизняні петрушку та кріп, які вже більше скидаються на предмет декору, ніж на їжу. Наприкінці березня та на початку квітня у столичних супермаркетах і на базарах за них правили 150—180 гривень (за кілограм). Бери й милуйся! Кидати таку зелень у борщ — шкідливо для кишені. Цікаво, що банани з Еквадору та Коста-Ріки, які дорогою до нашого столу мають здолати набагато довший шлях, коштують утричі менше...

Узагалі, вітамінний продукт на нашому ринку — товар штучний. У тому розумінні, що беруть його не кілограмами, а «по три штучки».

У столичних супермаркетах ціни на яблука стартують із 15—17 гривень. За 7—9 гривень продають товар, що вже почав псуватися. Напівгнилі мандарини пропонують за 20—23 гривні (вочевидь, на утилізацію наші торговельні мережі вже нічого не відправляють), за свіжі просять від 25 до 48 гривень (за кілограм). Лимони коштують щонайменше 43 гривні, банани — мінімум 37—38.

М'ясні прилавки, з огляду на піст, ми не інспектували, а от біля молочних все-таки зупинились. Нетривале вивчення цінників навіяло думку про те, що пакування для нашого продукту коштує дорожче, ніж він сам. А тут іще один телесюжет пригадався: селяни скаржилися, що приймальники молока платять їм за цінну сировину не більш як три гривні за літр. Тим часом у магазині «дари корівників» коштують у кілька разів дорожче.

Та повернімося до пакування (купуючи напій, ми платимо й за нього). Як відомо, найдорожче коштує скляна ємність для напою, на другому місці — паперова і на останньому — поліетиленова чи поліпропіленова. Ще одна проблема: хитромудрі виробники давно не наливають цінний напій у літрові ємності. Тим часом пересічний покупець сподівається, що купує «літр молока» і відповідно до цього вивчає ціни. Насправді, щоб зрозуміти, скільки саме в супермаркеті це молоко коштує, треба провести деякі обчислення.

В одному зі столичних магазинів асортимент виявився занадто скромний — молока у м'якій упаковці об 11-й годині ранку залишилося з десяток пакетів. Ми шукали найпопулярніший товар — жирністю 2,5 відсотка. Найдоступнішим виявився напій марки «Простоквашино» у м'якій упаковці — 9 гривень 89 копійок за 900 грамів. Те саме у пластиковій пляшці пропонували вже за 12 гривень 67 копійок. Пляшка молока «Біла лінія» (теж 900 грамів) коштувала 10 гривень 76 копійок. Біля молока «Преміале» у скляній пляшці продавці розмістили маленьку рекламу із написом «Вигідна ціна», щоправда, кому вигідна, — не уточнили. Біля нього цінник: 12 гривень 14 копійок, але не за 900 грамів напою, як ми вже звикли, а лише за 750.

За нашими розрахунками, молоко «за вигідну ціну» виявилося найдорожчим — за 900 грамів такого напою доведеться віддати 14 гривень 57 копійок. Кілограм стане більш як у 16 гривень.

Напередодні свят ми поцікавилися й вартістю традиційного Великоднього кошика та інгредієнтів для домашньої випічки. Найдешевше (вагове) борошно для паски коштувало 9 гривень з копійками, а найдоступніший десяток яєць — 16 гривень. На базарі дари курників можна було знайти і по 12 гривень 50 копійок. Найдешевша паска з родзинками, яку ми знайшли в супермаркеті, важила 250 грамів, була трохи присипана цукровою пудрою і коштувала майже 15 гривень з копійками. Така само, але у прозорому пакетику, — на гривню дорожча.

Утім, з будь-якими цифрами можна якось примиритися, якщо є впевненість у тому, що магазини пропонують винятково смачний, поживний і якісний товар. Але з останнім — великі проблеми. Духмяна паска може мати штучні розпушувачі та поліпшувачі смаку. А купуючи молоко, не можна бути впевненим, що його жирність відповідатиме заявленій на пакуванні. Тим часом цей нюанс істотно впливає на ціну! Оскільки уряд заборонено проводити перевірки господарюючих суб'єктів, жодних новин від державних експертів щодо якості споживчих товарів ми не чуємо: ні добрих, ні поганих. Раніше, коли такі перевірки були дозволені, захисники прав споживачів виявляли багато неприємних сюрпризів...

Ганна СМІЛЯНСЬКА.

ЩО ПОЧІМ У СУПЕРМАРКЕТАХ СТОЛИЦІ (ЗА КГ)

Паска з родзинками, присипана цукровою пудрою (250 г) — 15,40 грн.
Яйця (десяток) — від 16 грн.
Борошно пшеничне — від 9,30 грн.
Молоко (2,5% жирності) у пластиковій пляшці (900 г) — від 10,76 грн.
Яблука — 16—25 грн.
Банани — 37—45 грн.
Лимони — 43—55 грн.
Зелень (петрушка, кріп) — 150—180 грн.

Напівгнилі мандарини пропонують за 20—23 гривні

Марію Музичук відзначено орденом «За заслуги»

Президент України Петро Порошенко зустрівся з чемпіонкою світу з шахів Марією Музичук та її сім'єю. Глава держави нагородив Музичук орденом «За заслуги».

Нагадаємо, у фіналі чемпіонату світу з шахів у Сочі українка перемогла росіянку Наталію Погоніну.

Фото Михайла МАРКІВА (прес-служба Президента України).

Залишився квартет претендентів

Футбол. Кубок України. 1/4 фіналу. Матчі у відповідь. 8 квітня.

«Олімпік» (Донецьк) — «Ворскла» (Полтава). 1:0. Київ. НТК імені Віктора Баннікова. 700 глядачів. **Рефері** — Березка (Київська область). **Гол**: Ситник, 57. **Перший матч — 0:0**.

«Динамо» (Київ) — «Зоря» (Луганськ). 2:0. Київ. Стадіон імені Валерія Лобановського. 8 200 глядачів. **Рефері** — Труханов (Харків). **Голи:** Беланда, 32, Теодорчик, 41. **Перший матч — 2:1.**

«Шахтар» (Донецьк) — «Металіст» (Харків). 1:0. Львів. «Львів-Арена». 2 253 глядачі. **Рефері** — Личенчук (Київ). **Гол**: Адріано, 49. **Перший матч — 2:0.**

«Дніпро» (Дніпропетровськ) — «Чорноморець» (Одеса). 1:0. Дніпропетровськ. Стадіон «Метеор». 3 500 глядачів. **Рефері** — Вакс (Хмельницький). **Гол**: Шахов, 28. **Вилучено** Чигринського («Дніпро», 50, пряма червона картка), Васильєва («Дніпро», 54, фол останньої надії). **Перший матч — 4:0.**

Сенсацій не сталося: «Динамо», «Шахтар» і «Дніпро» довели справу до переможного підсумку. Лише в матчі «Олімпіка» і «Ворскли» були певне протистояння та інтрига.

У Львові головний склад «Шахтаря», зустрічаючись з резервістами «Металіста», обмежився єдиним забитим м'ячем. Але і цього вистачило для кінцевого успіху.

Також один гол забили дніпропетровці, котрі в першому матчі здобули перемогу з великим рахунком. Але цього разу не минулося без несподіванок. З 54-ї хвилини «Дніпро» залишилося без двох футболістів. Але така величезна фора не дала змоги одеситам навіть досягти нічиєї.

Динамівці на своєму полі ще в першому таймі вирішили долю поєдинку. Цього разу участі в грі не брали найкращі бомбардири команд: киянин Андрій Ярмоленко та луганчанин Пилип Будківський. Але немає сумніву, що обоє з'являться на полі в недільному матчі чемпіонату між «Динамо» і «Зорею».

— Наші плани — зберегти команду, щоб вона була, — сказав після зустрічі наставник луганчан Юрій Вернидуб. — Нині ми, на жаль, як роми, — то там, то тут. Поки що нас прийняли в Запоріжжі. Умови нормальні: дають змогу вести підготовчу роботу до матчів. Прекрасний стадіон «Славутич-Арена» ми ділимо разом із запорізьким «Металургом». Думаю, якщо все буде нормально, то там і залишимося. Інші плани? Коли читаєш в Інтернеті, що 9 клубів УПЛ можуть не атестувати, хтось іде до ФФУ й розповідає, як грати чемпіонат... Я ще, напевно, не маю права про такі речі говорити, тому давайте спочатку закінчимо чемпіонат. Проблем маємо достатньо. У країні триває війна. Мріємо, щоб все якомога швидше закінчилося, розібралися з Донбасом та Луганською областю і настав мир. Але я переконаний, що ми будемо в Україні. Адже це наша улюблена Батьківщина. Ми не маємо права кудись іти. Мені особисто ця країна дала все — я тут народився, вчився, був футболістом і став тренером. Тому я ніколи в житті не зможу зрадити Україну. І це не просто слова. Я завжди готовий іти й захищати її.

***

Учора в приміщенні Прем'єр-ліги відбулося жеребкування півфінальних пар. Воно визначило такі пари: «Олімпік» — «Динамо»; «Дніпро» — «Шахтар».

Матчі відбудуться 29 квітня і 20 травня.

Працюючи у три зміни, завод захищає країну

Подвижництво трудового колективу ДП «Шепетівський ремонтний завод» можна вважати зразком віри у свої сили й відродження оборонного потенціалу країни. Народжена у часи Великої Вітчизняної війни військова частина стала початком ремзаводу та свого часу була покликана відстояти Батьківщину. Тепер військові ремонтники надають надійний арсенал для оборони і зміцнення рубежів країни, проводячи капітальний ремонт озброєння.

Займаються на підприємстві і питаннями модернізації. За останній рік виготовлено зразки станків для кулеметів, розпочаті роботи з виготовлення дослідного зразка спареної зенітної установки на базі гусеничного шасі. Фахівці працюють над модернізацією артилерійських прицілів та автоматизацією підготовки даних для виконання стрільб. Перші дослідні зразки електронних гарматних прицілів були безплатно передані у військові частини разом з відремонтованими комплексами «Град» та «Ураган».

Своєю роботою заводчани демонструють, що підприємства оборонного комплексу навіть у нинішніх умовах повинні і можуть працювати на розвиток економіки держави, створювати робочі місця, виплачувати високу заробітну плату своїм робітникам та забезпечувати сталі платежі до бюджету. Протягом першого кварталу поточного року підприємство істотно наростило випуск продукції і стало одним із бюджетоформуючих платників податків у регіоні. Трудовим колективом мобілізовано до бюджетів усіх рівнів 9,2 мільйона гривень податків і зборів.

— Усі наші здобутки це, насамперед, заслуга трудового колективу. Треба віддати шану й подякувати за трудову доблесть і навіть самопожертву, від якої теж залежить доля нашої країни, — переконаний директор заводу Олег Турінський.

На підприємстві не припиняється робота над відновленням техніки. Фахівці проводять ремонти не тільки у цехах, але й безпосередньо у військах. Без зайвого пафосу можна стверджувати, що колектив Шепетівського ремонтного заводу з честю виконує замовлення Міноборони, Державної прикордонної служби та Національної гвардії України. Не випадково до славного літопису заводського життя додалась відзнака «Краще державне підприємство року-2014» у своїй галузі.

Ірина КОЗАК.

Хмельницький.

СТИХІЯ

Наслідки негоди ліквідують

Аварійні й комунальні служби Миколаївщини екстрено ліквідують наслідки стихії, що бушувала в регіоні дві доби. Сильні дощі й ураганний вітер призвели до масового повалення дерев, підтопленню домогосподарств і проблем з електропостачанням, повідомили нашого кореспондента в прес-службі обласного ГУ ДСНС України.

За даними відомства, було відключено від електроживлення 26 населених пунктів у Жовтневому, Миколаївському і Веселинівському районах. В обласному центрі довелося зупинити роботу п'яти котелень. У місті Южноукраїнськ поривами вітру зірвало дах з магазину продовольчих товарів, що належить приватному підприємцеві. У смт Єланець — металевий дах з будинку спортивного залу.

На об'єктах і мережах підприємств «Миколаївгаз» і «Миколаївводоканал» аварій і масових відключень не відбулося. У найкоротший термін відновлено рух на всіх автодорогах області й роботу громадського електротранспорту в Миколаєві. Міський голова Юрій Гранатуров пообіцяв, що до Великодня в обласному центрі наведуть ідеальний порядок.

Ірина НЕЖИГАЙ.

Миколаївська область.

Зливи зупинили посівну

По всій Херсонщині аграрії припинили сівбу. Після того як на поля вилилося майже дві місячні норми опадів, трактори в розмоклій землі грузнуть по ступиці, й звідти їх часом доводиться витягати на буксирі, кажуть селяни. Утім, затримка критичною не буде. Сівбу ранніх ярих по всій області на дев'ять десятих завершено, а для пізніх час ще не настав. «Проблеми в тих, хто почав польові роботи пізніше. Досвідчені господарі, й ми зокрема, розгорнули їх із першою відлигою — ще місяць тому. Отже, на півтисячі гектарів клину з ячменем та ярою пшеницею вже гарні сходи маємо, а для кукурудзи й соняшника ще недостатньо тепла», — ***підсумовує один із найвідоміших хліборобів Таврії — керівник приватно-орендного кооперативу «Зоря» у Білозерському районі, Герой України й Герой Соціалістичної праці Дмитро Моторний.***

Сьогодні на всій території України сонячно, без опадів. Температура вдень від 14 до 16 градусів тепла. Вночі — переважно +2—4. Заморозки вночі до мінус 1 тільки на Івано-Франківщині, на Львівщині — близько нуля. Вітер північно-західний, з поривами до 5—10 м/с.

ЦЬОГО ДНЯ, 10 КВІТНЯ

■ **1864.** У Львові розпочав роботу перший професійний український театр «Руська Бесіда» (з 1914-го — «Українська Бесіда»). ■ **1939.** Народився Борис Савченко — український кіноактор і режисер, з 1992-го — президент Гільдії кінорежисерів «24/1», народний артист України (2004). ■ **1945.** Управління у справах архітектури при РНК УРСР організувало закриті конкурси з проектування різних типів будівельних споруд. ■ **1989.** Пішов із життя Микола Гринько — відомий актор кіно і театру, народний артист УРСР (1937). За 35 років акторської діяльності зіграв майже сто ролей. ■ **1997.** Указом Президента України Л. Кучми затверджено Національну програму боротьби з корупцією.

АСТРОПРОГНОЗ НА 13—19 КВІТНЯ

Овни. Тиждень буде для вас непростим. На щастя, це триватиме недовго. Ви таки зможете взяти себе в руки й вирішите всі проблеми.
☺ 13, 19 ☹ 16

Тельці. Ви займатиметеся справами, пов'язаними з матеріальними питаннями. Плануйте свої дії і втілюйте задумане.
☺ 17, 19 ☹ 14

Близнюки. Якщо ви щось задумали, то не варто відступати. Настав найкращий час для вас.
☺ 15, 17 ☹ 16

Раки. Цього тижня ви вирішите свої фінансові проблеми, можливі несподівані доходи, підвищення на роботі. Не забувайте про відпочинок.
☺ 13, 17 ☹ 18

Леви. Вас очікує важлива зустріч, яка матиме серйозне значення в майбутньому. Завзятість і працьовитість принесуть поліпшення матеріального становища.
☺ 14, 19 ☹ 16

Діви. Настає період плавних змін, які покращать ваше життя. Навколо вас з'являться знайомі, від яких давно не було звісток.
☺ 14, 17 ☹ 15

Терези. Цього тижня ви зможете реалізувати все, що давно планували. Це стосується і творчих сфер, і особистого життя, облаштування сімейного гніздечка.
☺ 13, 19 ☹ 16

Скорпіони. Тримайте свої емоції під контролем, бо цього тижня вас випробовуватимуть на міцність.
☺ 15, 17 ☹ 14

Стрільці. Вам доведеться робити кілька справ одразу, щоб досягти достатку, і ви впораєтеся досить успішно — можливі грошові надходження.
☺ 16, 17 ☹ 13

Козероги. Ідея, що не дає вам спокою, незабаром знайде вихід у досить сприятливий для вас спосіб. Цілеспрямованість і завзятість допоможуть легко й упевнено рухатися по життю.
☺ 15, 19 ☹ 16

Водолії. Для вас настає період гармонії й урівноваженості буквально у всіх сферах. Ви знову відчуєте свою значущість, станете прикладом для оточуючих.
☺ 18, 19 ☹ 15

Риби. Це час активної діяльності, тож успіх вона принесе тим, хто не просто говорить про мету, а й докладає для її досягнення певних зусиль.
☺ 13, 17 ☹ 14

Чи буде в країні ідеальна поліція?

Практичний етап реалізації реформи МВС розпочато. Йдеться про зміни в підрозділах міліції, розробку законопроектів — «Про Національну поліцію України», «Про органи внутрішніх справ України», «Про внесення змін до Закону України» «Про дорожній рух», «Про затвердження системи автоматичної фіксації порушень дорожнього руху», а також інші нормативні акти. Деякі з них вже прийнято. Інші документи чекають своєї черги. А поки що уся увага громадськості прикута до створення в столиці нової патрульної служби.

Під час презентації автомобіля нової патрульної служби.

Днями заступник голови МВС Екатерина Згуладзе представила в Національній академії Міністерства внутрішніх справ перший набір дорожньої поліції, їхню форму та засоби зв'язку. Як стало відомо, 270 осіб уже почали навчання, яке триватиме дев'ять тижнів. Конкурсанти освоюють такі предмети: основи правоохоронної діяльності, тактику, теми дискримінації та толерантності, корупції, стресу, а також основи комунікації і першу медичну допомогу.

«Загалом із 33 тисяч охочих вступити на нову службу відібрано 1500 осіб. Набором задоволена: 70% — люди з вищою освітою. Серед студентів є багато менеджерів, інженерів, технологів, а ось колишніх правоохоронців майже немає. Середній вік — 25 років», — зазначила на презентації Е. Згуладзе.

На початку червня понад 1600 співробітників міліції звільнять. Замість них на столичні автошляхи вийдуть нові патрульні. Координуватимуть їхню роботу 15 сотників. Їх набиратимуть окремо. Кожен правоохоронець матиме планшет. Він зв'язуватиметься з базою даних, щоб одразу розуміти, з яким водієм має справу, а також заповнювати протоколи, обираючи шаблони, доречні до випадку.

Структура патрульної служби, як каже Е. Згуладзе, поки що розвиватиметься паралельно МВС. «Пару років, доки не закінчимо всю реформу міліції, вона буде паралельною структурою МВС. Дуже сподіваюся, у цьому процесі ми проведемо реформу, і відомства зіллються та стануть одним представництвом територіальної поліції», — зазначила вона.

Їздитимуть правоохоронці на автомобілях з новим маркуванням. Так, на Майдані Незалежності з боку Головпоштамту громадянам запропонували вибрати майбутню патрульну машину. Шість варіантів авто припаркували на тротуарі, а поруч з кожним — встановили прозорі урни для голосування. Загалом в опитуванні взяли участь 34,5 тисячі респондентів. В МВС хочуть, аби вартові доріг їздили на автівках, які б викликали позитивні асоціації у громадян.

У свою чергу, міністр внутрішніх справ України Арсен Аваков днями у столиці на прес-конференції анонсував внесення до парламенту низки законопроектів щодо реформи органів внутрішніх справ. «Йдеться про національну поліцію, про органи внутрішніх справ, про зміну системи адміністративних правил про дорожній рух і цілу низку інших законопроектів, які стосуються змін сервісних послуг МВС, ліквідації МРЕВ у тому вигляді, в якому вони зараз перебувають», — заявив він.

Що стосується конкретних змін у міліції, то на сьогодні вже ратифіковано угоду між Україною та ЄС щодо статусу Консультативної місії Європейського Союзу з реформування сектору цивільної безпеки. Вона набере чинності після проходження необхідних формальностей і офіційної публікації. Проте перші радники місії вже працюють в Україні.

«Основна сьогодні мета — відновити довіру населення до міліції, удосконалити систему управління правоохоронних органів із забезпеченням демократичного контролю», — каже керівник департаменту преси та публічної інформації місії Віктор Рейтер. Крім того, він уточнив, що вони очікують вступу до її лав понад 50 міжнародних експертів, а також 73 громадян України.

Ще одним кроком з реалізації концепції реформування МВС є прийняття законопроекту №1550 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування органів внутрішніх справ». Цей документ покликаний оптимізувати структури міністерства. Зокрема, він передбачає створення єдиного універсального спеціального підрозділу міліції та усунення дублювання функцій у діяльності управління по боротьбі з організованою злочинністю, транспортної міліції та уповноважених органів у справах дітей.

Змінювати міліцію допомагають нині й експерти-правозахисники. Зокрема, вони беруть участь у соціологічних дослідженнях. Основне завдання — виявити рівень довіри і ставлення до правоохоронних органів у регіонах, а також розробити систему оцінки ефективності роботи МВС, засновану не тільки на статистичних показниках.

Уже відбулися деякі зрушення і у ставленні до затриманих, розповідає «Голосу України» голова Експертної ради з реформування міліції та прав людини при МВС Євген Захаров. За його словами, раніше кожному затриманому видавали папірець, де дрібним шрифтом були перераховані права і не було телефонів, куди скаржитися.

«Ми домоглися, щоб був надрукований перелік прав затриманих і телефон гарячої лінії безплатної правової допомоги, щоб можна було викликати адвоката», — підсумував він.

Олександр ПЕКНИЙ.

Фото з сайту http://www.kmu.gov.ua.

Запорізький військовий госпіталь може втратити свою «боєздатність» через стару лабораторію

«Голос України» вже неодноразово повідомляв про відновлення роботи Запорізького військового госпіталю. Найближчого стаціонарного до зони АТО... Відремонтувати його вдалося завдяки небайдужим людям — священикам і волонтерам. Допомогла й місцева влада.

«Виникла нова проблема — лабораторія. Була комісія з її перевірки, і у висновках зазначено, що лабораторія не відповідає сучасним стандартам. Віднині вона перебуває під загрозою закриття. Найнеобхідніше: шафи-витяжки, медобладнання... Я так розумію, що ніхто окрім нас з вами нічого там не поміняє, — сказав на прес-конференції волонтер Олександр Ходус. — Так само залишається гострою ще одна проблема — ремонт будівлі інфекційного відділення. Вона в аварійному стані: там відкриваєш двері і боїшся, що на тебе впаде стеля. Шукаємо спонсорів, людей, які готові взятися за ремонт приміщення». Він додав: поки що інфекційні хворі перебувають в одному корпусі з терапією та хірургією.

Леонід СОСНИЦЬКИЙ.

Запоріжжя.

P. S.

Отже, якщо лабораторія найближчим часом не зможе перейти на нові стандарти (а для цього необхідні кошти), її зачинять. А госпіталь без цієї ланки працювати не зможе. Хто ж має піклуватися про «боєздатність» цього стратегічного (з огляду на події на сході) лікувального закладу? Це, напевно, має знати військово-медичний департамент МО України. Сподіваємося отримати відповідь на це запитання.

Над номером працювали: Галина КВІТКА, Тетяна УВЄРОВА, Валерій ДРУЖЕНКО.

Редколегія: Леонід **БРОВЧЕНКО**, Анатолій **ГОРЛОВ**, Сергій **ДЕМСЬКИЙ**, Віталій **ЖЕЖЕРА**, Іван **ІЛЛЯШ**, Світлана **ПИСАРЕНКО**, Віталій **СУДДЯ**.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

Засновник — Верховна Рада України
Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.
Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Передплатні індекси та передплатна ціна на 2015 рік
Для фізичних осіб:
40224 — 16 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота);
08775 — 12 грн. на місяць (3-разовий: вівторок, четвер, п'ятниця).
Для підприємств і організацій:
60955 — 40 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота).
Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 80000.

Друк: ТОВ «Поліпрінт», 04074 м. Київ, вул. Лугова, 1а, тел. (044) 464-17-89, факс (044) 464-17-91 poliprint@ukr.net

Зам. 4840

Макет, верстка — редакція газети «Голос України».

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

☎ **ТЕЛЕФОНИ:**
для довідок — 503-68-72;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56;
телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — **загальний**
reklama@golos.com.ua — **відділ реклами**
let@golos.com.ua — **відділ листів**
foto@golos.com.ua — **відділ ілюстрацій**

Сайт — www.golos.com.ua
Інформаційний портал – www.golosukraine.com